

CARTULARI de la Catalunya Comtal

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

BARCELONA, JUNY 2016 - NÚMERO 34

L'Institut visita

**El Castell,
JALPÍ**

AQUESTA PUBLICACIÓ ES DISTRIBUEIX ALS CENTRES OFICIALS I CULTURALS DEL NOSTRE PAÍS I A L'ESTRANGER

RELACIÓ DELS CASALS CATALANS QUE REBEN EL CARTULARI DE L'INSTITUT

DINS L'ESTAT ESPANYOL:

- Associació Espai Catalunya Topalekua- Sant Sebastià - Donostia.
- Cercle Català d'Araba. - Gazteiz-Vitoria.
- Cercle Català de Madrid - Madrid.
- Casa Catalana de Saragossa - Saragossa.
- Casa de Catalunya de Sevilla - Sevilla.
- Casal Català de Tenerife - Adeje (Tenerife).
- Cercle Català de Menorca - Maó.

A L'ESTRANGER:

ALEMANYA:

- Centre Català de Munic.- München.
- Associació Catalana d'Hamburg "El Pont Blau".

ARGENTINA:

- Associació Catalana de Socors Mutus "Montepio de Montserrat" - Buenos Aires.
- Casal Català de Bahía Blanca - Bahía Blanca.
- Casal de Catalunya de Buenos Aires - Buenos Aires.
- Les Quatre Barres Castelar - Castelar - Buenos Aires.
- Centre Català de Mendoza - Mendoza.
- Centre Català de Rosario - Rosario.
- Centre Català de Venado Tuerto - Venado Tuerto, Santa Fe.
- Casal Català de Mar del Plata.
- Casal de Catalunya de Santa Fe.
- Casal Català de Córdoba - Córdoba.
- Casal dels Països Catalans de la Plata - La Plata.
- Casal de Catalunya de Paraná - Paraná , Entre Ríos.
- Centre Català de Capitán Sarmiento - Capitán Sarmiento.

AUSTRIA:

- Casal Català de Viena - Viena.

BELGICA:

- Casal Català de Brussel·les - Etteerbeek - Tevueren.

COLÒMBIA:

- Comunitat Catalana de Colòmbia - Santa Fe de Bogotà, DC.

BRASIL:

- Associação Cultural Catalonia - São Paulo-SP.
- Instituto Brasileiro de Filosofia e Ciência Raimundo Lúlio (Ramon Lull) São Paulo - SP.

CANADÀ:

- Casal Català de Vancouver - Burnaby, BC
- Casal dels Països Catalans de Toronto - Toronto, ON

COSTA RICA:

- Casal Català de Costa Rica - San José.

CUBA:

- Societat de Beneficència de Naturals i Descendents de Catalunya - La Habana.

EL SALVADOR:

- Casal Català d'El Salvador - El Salvador.

EQUADOR:

- Casal Català de Quito - Quito
- Casal Català de Guayaquil
- Casal Català "Jorge Butinà" - Cuenca.

FRANÇA:

- Cercle Català de Marsella - Marseille.
- Casal Català de Tolosa de Llenguadoc - Toulouse.
- Casal de Catalunya de París - París.
- Centre Cultural Català de Perpinyà - Casal Jaume I - Perpinyà.
- Casal Català de Grenoble - Grenoble.
- Centre Català d'Occitània - Samazan.
- Casal Català de Nantes "Tirant lo Blanc" - Nantes.

ITÀLIA:

- Associació Catalans a Roma - Roma.

JAPÓ:

- Centre Català de Kansai - Osaka.

LUXEMBURG:

- Centre Català de Luxemburg - Luxemburg.

MÈXIC:

- Orfeó Català de Mèxic, A.C. México D.F.
- Casal Català de la Península del Yucatán - Mèrida, YU.
- Club d'Empresaris Catalans a Mèxic (CEC) - México D.F.

PARAGUAI:

- Centre Català d'Asunción - Asunción.

SUÈCIA:

- Les Quatre Barres d'Estocolm - Stockholm.

SUÏSSA:

- Centre Català de Lausana - Lausanne.
- Casal Català de Zurich - Zurich.
- Centre Català de Basilea - Birsfelden.

URUGUAI:

- Casal Català de Montevideo - Montevideo.

VENEÇUELA:

- Centre Català de Caracas - Caracas.

XILE:

- Centre Català de Santiago de Xile - Santiago de Xile.

Jaume Bertomeu
Editor

Lluïsa Goberna
Directora

Lluís Goberna
Cap de Redacció

Aquest CARTULARI és el portaveu de l'Institut, de publicació semestral. És una entitat convenientment legalitzada i domiciliada al Cap i Casal de Catalunya, i que té per finalitat aplegar als afeccionats a la història medieval de Catalunya i altres activitats del nostre País.

E d i t o r i a l

En l'editorial de l'últim CARTULARI de desembre de 2015 vam acomiadar l'any amb el desig de menys intolerància i més respecte. S'ha acabat aquest primer semestre de 2016 i no s'han produït grans canvis, tot és incert, tot és volàtil, tot està a l'aire, es miri on es miri, en tot el conjunt de la societat, en l'aspecte social, econòmic, polític, etc...no es veu encara el final del camí. És un camí llarg i costerut del qual tothom se'n ressent, però en què el que importa és seguir caminant. Estem en època de canvis i els canvis sempre són difícils d'assimilar, però a la llarga quasi sempre són l'eina imprescindible per poder evolucionar cap a alternatives molt més positives i justes. Esperem que així sigui.

Dins de la nostra Associació, com podeu veure, s'han anat afegint nous col·laboradors-redactors del CARTULARI que faran més extens i enriquidor el contingut dels articles i reportatges. En aquest número 34, s'han incrementat el nombre de pàgines, en total 64, degut a aquesta ampliació d'articles dels nostres col·laboradors, dels quals estem força satisfets. Sempre estem oberts a desenvolupar l'oferta cultural que se'ns pugui oferir i esperem en pròximes edicions comptar amb un nombre encara més extens de col·laboradors. Des d'aquesta editorial els donem les gràcies per la seva aportació cultural.

Tornem a la tardor i mentrestant us desitgem que gaudiu d'unes bones i relaxants vacances d'estiu.

Lluïsa Goberna

Consell de Redacció

Col·laboradors:

Elvira Bertomeu
Bartomeu Bioque
Josep Brunet
Manel Esteban
Toni Font
Maribel Gallèn
Àngel Gordon
Jaume Martell
Eliseu Massana
Francesc Panyella
Rafael Portell
Mª Lluïsa Pujol
Jordi Sotorra
Joana Tarín
Manel Tosca

Maquetació i Disseny

Lluïsa Goberna

Corrector:

Joan Anton Font

Webmaster:

David Ballesteros

Redacció i

Administració:

Casanova, 43,
Esc. Dret. Entl. 3r.
08011 BARCELONA

Tel. 93 325 77 91

E-mail:

institut@cartulari.cat
estament@cartulari.cat
www.cartulari.cat

Capçalera:

Copy-Art-Institut.

Impressió:

Copyluz

Dipòsit Legal:

B-51863-01

Els articles signats són de la sola responsabilitat de l'autor i l'equip del Cartulari no necessàriament ha d'estar d'acord amb el contingut dels mateixos.

CARTULARI

DE LA CATALUNYA COMTAL

PORTAVEU DE L'INSTITUT D'ESTUDIS
HISTÒRICS MEDIEVALS DE CATALUNYA

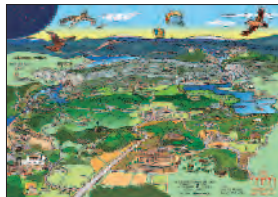
ANY XXIX - SEMESTRAL
NÚMERO 34 (segona època)

Portada. Castell Jalpí.....	1
Casals Catalans d'arreu del món.....	2
Editorial. Redacció i administració.....	3
Informa. Les nostres activitats..	5
Sopar Nadalenc. Presentació Cartulari 33.....	6
Racones de Barcelona	9
Visita a l'Hotel España	18
Visita a la Catedral de Barcelona	30
Sant Jordi a la Catedral	39
Cicle de conferències	60
Cal Recordar	62

Foto portada de: Lluïsa Goberna

Guia d'itineraris pel voltant del Monestir de les Avellanes.....10

El Monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes és una obra monumental sota la custòdia dels Germans Maristes de Catalunya...

Els Fars. Les torres que ens guien.....16

Un far és una torre amb una llanterna a dalt de tot que serveix per orientar els navegants tant de dia com de nit. Es construeixen arran de costa,...

Catedral de Palma. El temple de la llum.....22

Coneguda com la Seu, la catedral de Santa Maria domina amb la seva arquitectura imponent la façana litoral de la ciutat de Palma...

Monestir de Sant Miquel.....26 de les Illes Medes

Les Illes Medes són un conjunt de set illots que formen part del massís del Montgrí que tan sols estan a una milla de l'Estret de Gibraltar.

Genealogia i Heràldica.....36

Quan parlem en línies generals del xebro o cabiró vam dir que es tracta d'una peça honorable de primer ordre. Normalment adopta la forma d'una "V" invertida ...

Equilibri Psicofísic.....40

Cultura de la ment

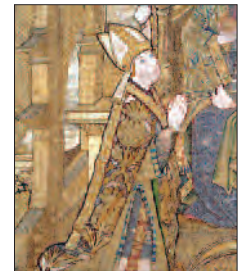
La relaxació està íntimament lligada a la suggeriment: no es pot adquirir el domini d'una sense l'altra. Ja has començat a beneficiar-te...

Joan Margarit i Pau.....44

Un gran humanista

Joan Margarit i Pau fou bisbe d'Elna, de Girona i també cardenal. Va ser home de confiança dels reis Joan II i Ferran el Catòlic i home clau del bàndol realista...

Castell Jalpí.....46

El Castell Jalpí, amb un marcat estil eclèctic i romàntic i amb tota una història al darrera, està situat en un emblemàtic indret natural...

Francesca de Queralt.....52

de Castellnou, de Ceret

Us quedareu sorpresos quan vingueu a conèixer Santa Coloma de Queralt (SCQ). Heu de dirigir-vos on s'ajunten les províncies de...

La Ruta dels descobridors56

de Cuba a Cozumel

Tomem a aigües del Carib per revisar les Illes Gran Cayman i Cozumel (Mèxic), però descobrint dos països referents d'aquesta...

INFORMA

19 de desembre de 2015

Es va celebrar el **Sopar Nadalenc i de Germanor**, junt amb la presentació del **CARTULARI** número **33**. L'acte va tenir lloc a l'**Hotel Evenia Roselló** de Barcelona.

27 de febrer de 2016

Visita a l'**Hotel España** de Barcelona, guiada per la **Meritxell Jubany**.

12 d'abril de 2016

A la Biblioteca Pública Arús de Barcelona, presentació de les **"Guies d'Itineraris al voltant del Monestir de les Avellanes"**, Va anar a càrrec d'en **Robert Porta**, director del Monestir i d'en **Manel Esteban**, autor de les guies.

26 d'abril de 2016

Conferència a la Biblioteca Pública Arús de Barcelona, amb el títol: **"Herois per la Independència, Catalunya i els Homes de Paratge"**. Va ser a càrrec de **Manel Tosca**, Clavari dels Homes de Paratge.

5 de maig de 2015

Conferència a la Biblioteca Pública Arús de Barcelona, amb el títol: **"Terapia mental i relaxació"** Que va impartir n'**Àngel Gordon**, escriptor i investigador

5 de juny de 2016

Visita cultural al **Castell Jalpí** d'Arenys de Munt. Guiada per la **Meritxell Jubany**. Posterior dinar al **Restaurant Ntra. Sra. de Lourdes**, de la mateixa població.

17 de juny de 2016

Visita guiada al **Centre de Supercomputació de Barcelona BSC**, per visitar el superordinador **MARENOSTRUM** a la Torre Girona,

Mural dels Comtes d'Urgell a l'Ajuntament de Balaguer, realitzat per Jaume Minguell i Miret l'any 1971.

SOPAR

Per Lluís Goberna

UN ANY MÉS L'INSTITUT VA CELEBRAR EL PASSAT 19 DE DESEMBRE DE 2015 EL SOPAR NADALENC I DE GERMANOR

Aquesta vegada es va celebrar a l'**Hotel Evenia Rosselló** de Barcelona. Després de l'habitual copa de benvinguda en la cafeteria de l'hotel, que donà peu a una cordial tertúlia dels assistents, es va passar al **Saló Balmes** per iniciar el sopar. En aquest confortable saló decorat amb uns magnífics vitralls vam degustar i gaudir d'un bon àpat nadalenc.

Abans d'iniciar el sopar va tenir lloc l'acte de lliurament del diploma de **Membre d'Honor de l'Institut** a la senyora **Mercedes Rey**, concedit per la seva fidelitat a l'Institut. Diploma que li va entregar el president de l'Institut en **Jaume Bertomeu**.

Després del magnífic sopar la nostra amiga **Joana Tarín** va llegir un emotiu poema nadalenc, escrit per ella mateixa. En finalitzar va rebre un fort i calorós aplaudiment de tothom, ja que el poema feia referència a la problemàtica actual que pateixen tantes famílies del nostre entorn.

El president de l'Institut va agrair a tothom la seva assistència i els va desitjar unes

NADALENC IDE GERMANOR

bones festes nadalenques i una bona entrada d'**Any Nou**. Seguidament va fer un brindis al qual s'hi van afegir amb força animació tots els assistents.

Tot seguit la directora del **CARTULARI** va presentar i explicar esquemàticament el contingut del número 33, que es va lliurar a continuació a tots els assistents.

I per finalitzar aquest l'acte es va dur a terme el sorteig de regals, que en aquesta ocasió va ser un èxit d'aportació per part dels membres. Com fa ja molts anys, el nostre amic **Àngel Gordon** va conduir aquest tradicional sorteig.

Entre els esplèndids regals podem destacar les magnífiques litografies del reconegut pintor català **Jordi Rollan**, i com a colofó es va sortejar la ben assortida panera de productes nadalencs, que va guanyar l'amic **Gonzalo Luengo**.

Com sempre en aquests sopars hi va haver entre els assistents un bon ambient de germanor i es va gaudir d'una molt bona estona entre amics. ©

Racones de Barcelona

Per Lluïsa Goberna

FONT DE NEPTÚ

Aquesta emblemàtica font es troba actualment a la plaça de la Mercè, just enfront de la Basílica de la Mare de Déu de la Mercè.

Potser algunes de les persones que han visitat l'església gairebé no s'hauran fixat en aquesta font, que té una història força interessant al darrera.

En els seus inicis, després de ser inaugurada el **14 d'abril de 1826**, estava situada al **Moll de la Riba**, a la **Barceloneta** i **es va convertir en un element de referència de tot el sector portuari**. Erigida en honor al rei **Ferran VII**, es pot veure actualment la inscripció al peu de la font, que dona constància d'aquest fet.

La font va ser un encàrrec que va fer la **Junta d'Obres del Port** a l'escultor **Adrià Ferran i Vallès**, que va esculpir l'estàtua de **Neptú**, el déu del mar dels antics romans. Així mateix l'escultor **Celdoni Guixà i Alsina** va tenir cura de les figures de **les esfinxs mitològiques** i els diversos relleus ornamentals.

A la font, d'estil neoclàssic de l'època, es pot veure el **déu del mar Neptú assegut sobre una pedra, dalt d'un pedestal i sostenint un trident a la mà dreta**. A la base del pedestal es troben **les figures de les quatre esfinxs** sobre un basament en forma de poliedre, **d'on brollen uns raigs d'aigua que van a caure sobre l'estany en què està assentada la font**. En un dels quatre relleus es representen el **Comerç** amb el casc i el caduceu d'**Hermes**, l'**Abundància** i una àncora com a representació simbòlica del mar.

A causa de les reformes i l'ampliació de la zona portuària el 1892, va ser traslladada al **Parc de la Ciutadella** on va restar fins al 1919, per ser després traslladada als **Jardins de Laribal**, a **Montjuïc**. Després de mantenir-se molts anys en aquest emplaçament es va tornar a desmuntar i canviar la seva ubicació, a causa de les obres de construcció de la **Fundació Miró** el 1975. Va restar guardada en un magatzem fins que fou col·locada finalment a la **plaça de la Mercè**, el **6 de febrer de 1983**, en l'espai que ocupaven unes cases que havien estat enderrocades. Va ser restaurada abans de la seva definitiva instal·lació a la plaça pels arquitectes **Rosa Maria Clotet**, **Ramon Sanabria** i **Pere Casajoana**. ©

Com anar-hi:

Bus, 64 – 59 – 14 - H14 – D20, parada Moll de la Fusta (davant mateix de la Mercè). Metro L3, parada Drassanes.

Dibuix d'A. Gracia (1885), on es pot veure la font al Moll de La Riba

Guies d'itineraris pels voltants del Monestir de les Avellanes

Per Manel Esteban
Il·lustrador -
Dissenyador gràfic

El Monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes és una obra monumental sota la custòdia dels GERMANS MARISTES DE CATALUNYA que en aquest 2016 s'ha assolit el 850é Aniversari de la seva fundació.

Situat en un entorn privilegiat de la comarca lleidatana de La Noguera, a 13 quilòmetres al nord de Balaguer, envoltat d'un espai on es respira pau i tranquil·litat, permet gaudir de multitud d'indrets poc coneguts del nostre país que a poc a poc es van descobrint gràcies a persones que s'hi endinsen, i que van construint ressenyes força documentades per tal que tots aquells que encara no coneixen aquests interessants paratges els descobreixin.

Presentació de les Guies

Aquest és el cas d'aquestes dues Guies d'itineraris -inicialment era un sol volum- que l'any 2004 va realitzar amb molt bon criteri, en Xavier Sánchez Romeu, i que tenen com a punt de sortida el Monestir.

Després d'un estudi previ del format inicial de la guia del 2004, es va prendre la determinació de millorar diversos aspectes respectant al màxim els textos que estaven força ben redactats i contrastats. Això va obligar l'autor d'aquest article a resseguir-los tots, un a un, repassar-los i esmenar aquells canvis produïts al llarg d'aquest temps, a més d'eliminar els que actualment han deixat de tenir interès i afegir-ne altres de nous que inclouen els coneixements actuals.

En quant al format del paper, es va determinar de fer-ho en dos volums en A5 per

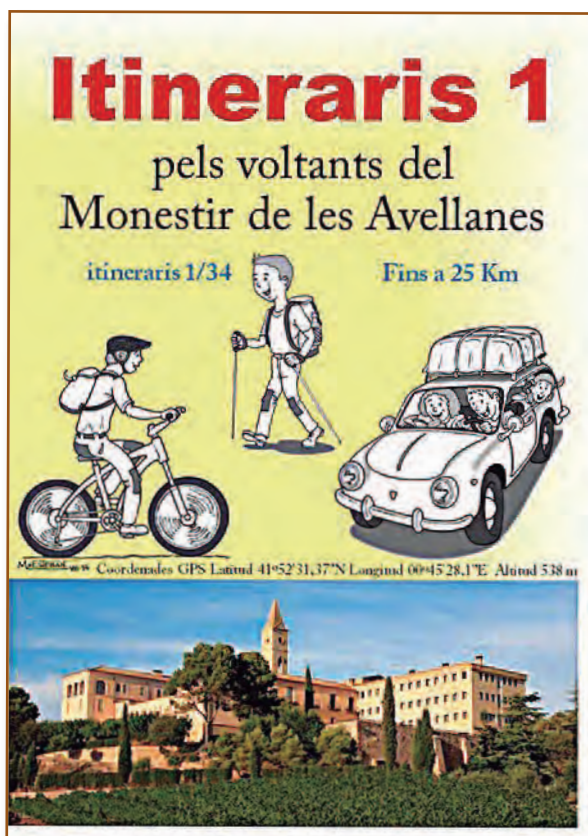
donar-los més facilitat de transport i consulta sobre el terreny, ja que és una mida fàcil de dur a la butxaca, bossa, motxilla, etc. S'han repartit els itineraris en dues àrees diferenciades, la primera d'un radi d'aproximadament 25 quilòmetres de la comarca de la Noguera, en què fa de frontera natural la serralada del Montsec, i la segona, una mica més enllà, que ens introdueix en la comarca del Pallars Jussà, fins a 85 quilòmetres.

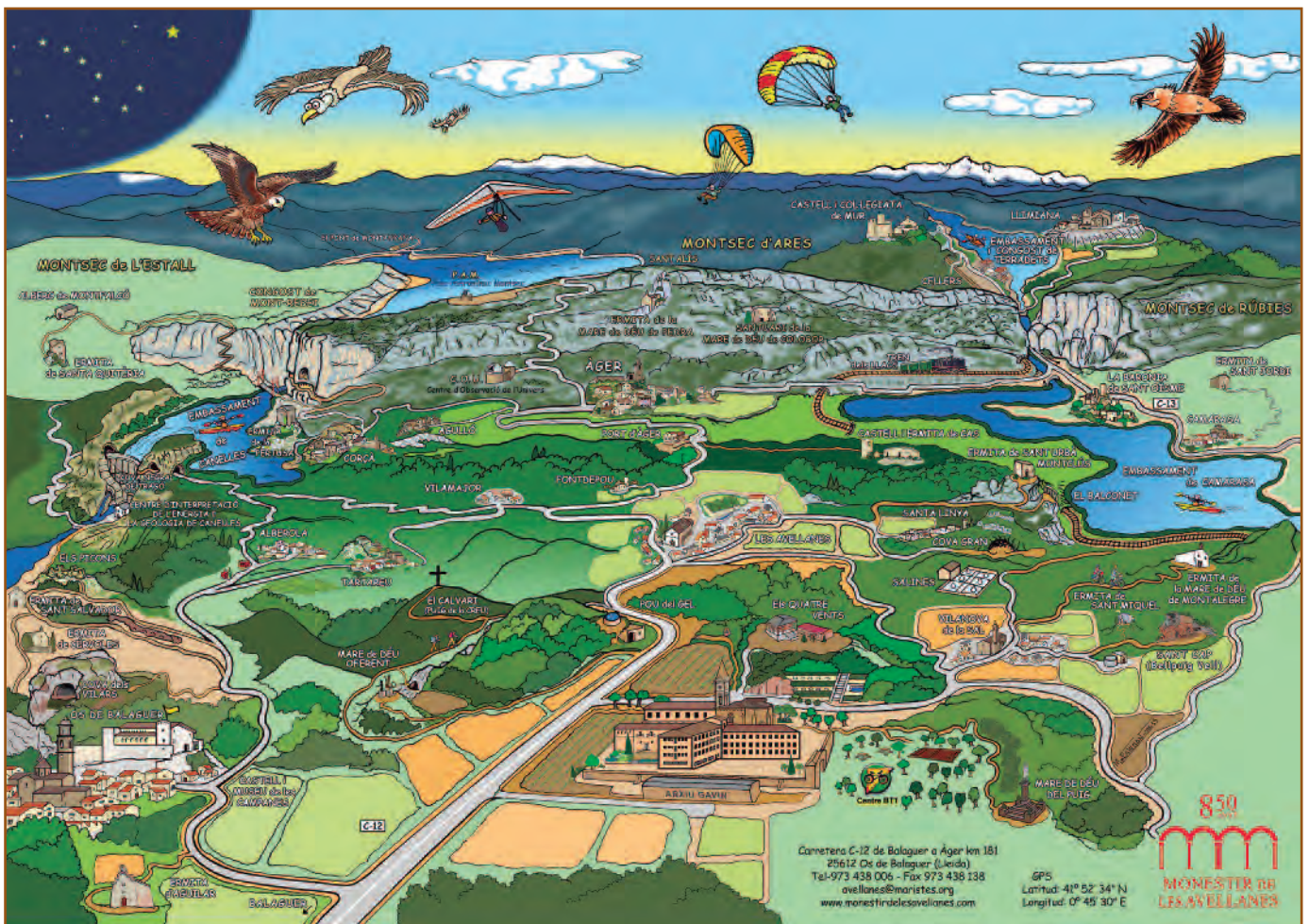
L'altre factor de millora va ser refer les cartografies amb la incorporació de punts de referència, així com les coordenades GPS de l'inici de cada itinerari, a més d'afegir i canviar fotografies orientatives a tot color que destaquen punts d'interès actuals, tant culturals i panoràmics com artístics, dels llocs a visitar, per donar a conèixer bona part del territori d'aquestes dues comarques.

El darrer objectiu que es va considerar va ser cap a quin públic s'hauran d'adreçar aquestes guies. Està clar que la voluntat de l'autor de l'article és que es pugui utilitzar tant a peu, com amb bicicleta -BTT- i/o amb automòbil o combinant-hi els mitjans per realitzar els diversos itineraris exposats.

itinerari 1

El primer volum consta de 34 itineraris integrats en un radi de 25 quilòmetres, sempre dins de La Noguera, tenint com a frontera natural el Montsec pel nord, el Noguera Ribagorçana per l'oest fins al Congost de Mont-Rebei, per l'est sobrepassem el Noguera Pallaresa fins a Artesa de Segre i Balaguer pel sud.

Diorama del Monestir

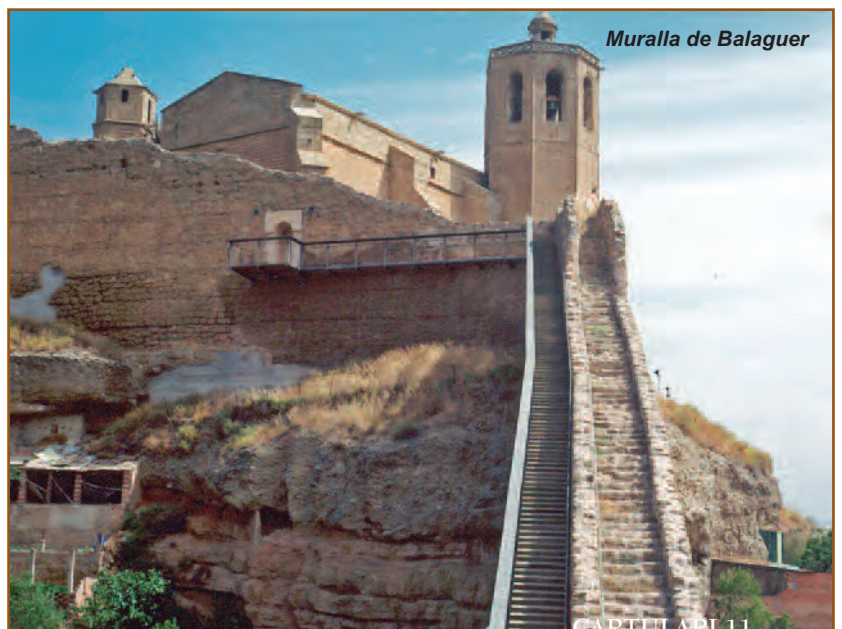
Els itineraris comencen a l'entorn del **Monestir** tot passejant pels Camps d'Esports, per la Mare de Déu del Puig, Els Quatre Vents, Pou del Gel, Mare de Déu Oferent, Vall de les Tisores, Mirador de les Tisores (Roques de Felip II) i El Calvari (*Puig de la Creu*), per seguir els itineraris referenciats una mica més enllà, com **Balaguer**, capital de la comarca, on hi ha força llocs d'interès com la Plaça del Mercadal, el Sant Crist i Santa Maria d'Almatà, l'Església gòtica de Santa Maria, la **Muralla medieval** i molts altres indrets plens d'encant, cultura i sapiència.

Os de Balaguer -Castell i Museu de les Campanes i Església de Sant Miquel Arcàngel-. A l'entorn de la població hi ha les Ermites d'Aguiar i Cèrvoles i la Cova dels Vilars, així com **Els Picons** amb magnífiques vistes sobre el Noguera Pallaresa. També es passa per l'Ermida de Sant Salvador i per una encantadora zona de coves i baumes.

Alberola -Església Parroquial i Ermida de Sant Salvador-, i **Tartareu** -Església Parroquial de l'Assumpció, Ermida Romànica de Sant Miquel i restes del Castell-. Més a munt d'Alberola trobem panoràmiques esplèndides dels Pirineus fins a l'**Embassament de Canelles** -Embarcador de Blancafort-, per arribar a la **Central de Canelles** -Centre d'Interpretació de l'Energia i la Geologia de Canelles- i la **Cova Negra de Tragó**.

Os de Balaguer

Muralla de Balaguer

El Balconet o Mirador de Santa Linya

l'accés al **Balconet o Mirador de Santa Linya** amb vistes impressionants de l'Embassament de Camarasa. A prop del Balconet existeix el poble deshabitada de **Montclús**, on hi ha un Castell enderrocada i l'**Ermida de Sant Urbà, restaurada, situats en un indret fantàstic i misteriós**, donat que molts anys enrere es va produir un terratrèmol que va configurar aquells terrenys en un espai molt especial i per descomptat amb unes vistes d'allò més interessants.

Port d'Àger o Cap de la Creu (912 m.) visita a la Torre i l'Ermida de Sant Jaume de Cas en els terrenys de l'antic Castell de Cas.

El poble de Les Avellanes, quan passegem pels seus carrers, ens descobreix cases construïdes directament damunt de les roques, a més de trobar-nos amb un antiquíssim safareig alimentat d'una font d'aigua de ben segur igual d'antiga. Tanmateix hi trobarem la Capella de Sant Roc i l'Església de Santa Maria.

A Santa Linya, es troba la Cova Gran de Santa Linya, jaciment arqueològic de mides impressionants, així com

Amb la impressionant panoràmica del Montsec, descendim cap a Àger per anar a **Corçà** on ens arribarem a l'**Ermida de la Mare de Déu de la Pertusa (661 m.)**, situada en un dels llocs més privilegiats de la comarca, amb unes vistes extraordinàries. En aquest punt s'inicia el recorregut pel **Congost de Mont-Rebei** per la vesant sud. L'accés és molt llarg i dur, motiu pel qual es recomana de fer-lo des del nord, pel Pont de Montanyana.

Congost de Mont-Rebei

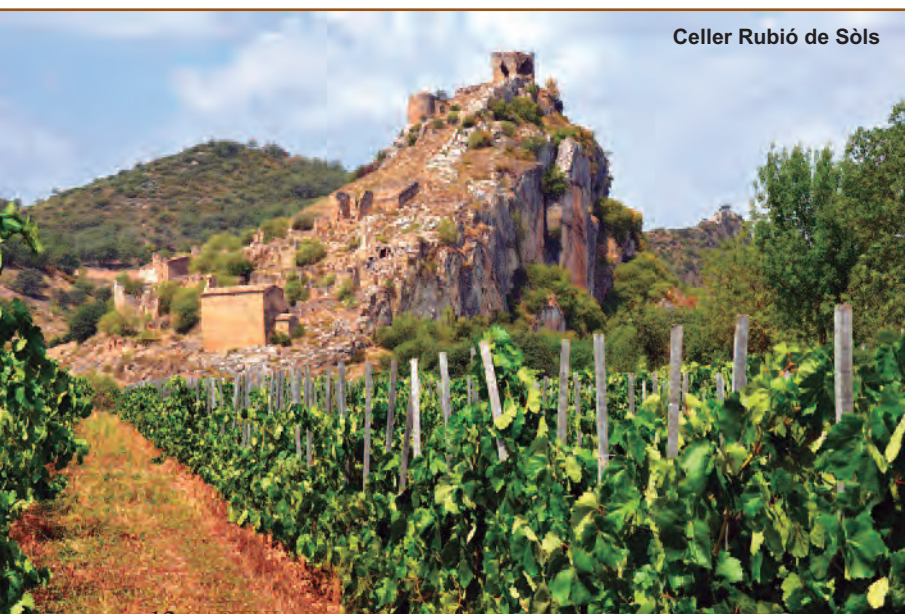
Àger és un centre històric on, a més del Castell Col·legiata de Sant Pere, hi ha un centre de la vila ple d'història. És també punt neuràlgic d'activitats culturals com el **COU (Centre d'Observació de l'Univers)**, així com les esportives, amb centres de kaiaks, senderisme, escalada. A més hi ha Sant Alís, el punt més alt del Montsec d'Ares (1.558 m.), que és zona d'enlairament d'ala delta i parapent.

El Coll d'Ares és porta d'entrada a la paret nord de la serralada amb pobles molts petits i plens d'història com **Alsamora**. Si anem cap a l'esquerra arribarem al Pont de Montanyana o cap a la dreta, a **Tremp** i l'embassament de Terradets.

Altres indrets que dominen la vall d'Àger des de la paret del Montsec són l'**Ermida de la Mare de Déu de la Pedra** i el **Santuari de la Mare de Déu de Colabor**.

Des d'Àger arribem al Congost de Terradets, porta d'entrada a la comarca del **Pallars Jussà**. Però en la nostra guia ens dirigim direcció Camarasa, per fer senderisme amb facilitat pel **Congost del Mu**, que desemboca en el poble d'**Alòs de Balaguer**.

Abans d'arribar a Camarasa, trobem l'edifici d'**Espai Orígens**, centre de visitants que promou el patrimoni natural i cultural del territori. Amb visites guiades podrem conèixer tot allò que ens endinsa fins al Neandertal d'aquesta rica comarca de jaciments i altres punts de la història del nostre país.

Celler Rubió de Sòls

La Pertusa-Mont Rebei

Cubells -Santa Maria del Castell, Església de Sant Pere, Capella Romànica de Sant Miquel-

Des del poble de Foradada seguim un circuit encantador per Rubió de Dalt, Rubió del Mig, Alòs de Balaguer, Baldomar, Artesa de Segre i Marcovau.

També des de Foradada arribem a **Montsonís** -Castell i Esglésies de Santa Maria i Sant Urbà-. Molt a prop, visitem el **Santuari i les Coves de la Mare de Déu de Sagar**, per trobar més enllà un **Celler de Vins anomenat Rubió de Sòls, on una família, encapçalada per un professional en Viticultura i Enologia, desenvolupa un vi Xarel·lo de D.O. molt bo i amb el qual proveeixen el Monestir.**

Altres indrets molt interessants propers al Monestir els trobem a **Vilanova de la Sal**-Santa Maria de Vilanova de la Sal-, l'**Ermita de la Mare de Déu de Montalegre**- amb **vistes fabuloses, així com unes antigues Salines.**

Tanmateix, molt a prop, podem visitar l'**Ermita de Sant**

Miquel de Privà, situada dalt d'un turó amb unes vistes fantàstiques d'una bona part dels itineraris esmentats en aquest primer volum.

Per últim, esmentarem l'itinerari on tot el tema del Monestir de Bellpuig de les Avellanes va començar per allà el 1158 quan els monjos premostratencs s'instal·laren al Mont Malet, on el primer prior fou en Joan d'Organyà, conegut com Sant Cap. Allà descobrirem l'Ermita de Sant Cap el Vell, indret carregat d'història.

Itineraris 2
pels voltants del
Monestir de les Avellanes

itineraris 35/55

Des de 25 Km
Fins a 98 Km

Coordenades GPS Longitud 41°52'31,37"N Latitud 00°45'28,1"E

Itinerari 2

El segon volum consta de **21 itineraris** que amplien el radi fins a 98 quilòmetres. Per l'est s'amplia el territori de La Noguera fins a Ponts, on trobem alguns llocs força interessants, i pel nord del Montsec d'Ares ens endinsem en el Pallars Jussà, a més per l'oest, realitzar una petita incursió a l'Aragó pel Montsec d'Estall on descobrim llocs i indrets que ampliaran els nostres coneixements d'aquesta altre part del país.

Panoràmica del Castell i la Col·legiata de Mur

Els itineraris comencen des del Monestir, on es fa una descoberta per la paret nord del **Montsec d'Ares** i accedirem amb el centre neuràlgic d'Àger des de dos passos diferents: o bé pel **Coll d'Àger** o bé pel **Congost de Terradets**, on podem visitar els pobles d'**Alsamora**, **Sant Esteve de la Sarga**, **Beniure**, **L'Alzina**, **Moror**, **Estorm**, **Guàrdia de Noguera** i **Cellers**, sempre tenint el massís com a company de ruta.

A La Guàrdia de Tremp podem visitar el **Castell i la Col·legiata de Mur**, punt privilegiat d'entrada a la co-

l'embassament, kaiak, senderisme, BTT, escalada, espeleologia, parapent, ala delta, hípica, paddel, windsurf, i altres-.

A l'entorn de l'**Embassament de Terradets** trobem la **Cova dels Muricecs** i el poble de **Llimiana**, on trobem la Casa-Museu, la Capella Bonifaci i l'**Església Parroquial de Santa Maria**, amb els absis romànics més alts de Catalunya, i que ofereix una vista impressionant de l'Embassament i tot el Montsec.

Pantocràtor a l'interior de la Col·legiata de Mur

marca del **Pallars Jussà**, i a **La Baronia de Sant Oïsmè**, l'Església de Sant Bartomeu i Torre de Defensa (el Castell).

Al **Congost de Terradets** hi ha la Font de les Bagasses, la presa de Terradets i, entrant al Pallars Jussà, trobem l'**Hotel Terradets** (antic *Hostal del Llac*) punt neuràlgic d'esports nàutics i de muntanya -natació en piscina i a

Tremp és la capital de la comarca i té com a visita obligada l'**Epícentre - Centre de Visitants del Pallars Jussà** i el **Casal Pare Manyanet**. La **Pobla de Segur** té l'**Espai Raiers**, la **Casa Mauri (1907)** i el **Molí de l'Oli** i **Talarn**, l'**Església parroquial de Sant Martí** i el seu **orgue barroc del 1748**.

Abans d'arribar a Santa Engràcia, trobem el **Celler Castell d'Encus**, on s'elaboren, en un entorn privilegiat, molt bons vins amb un sistema de primera fermentació natural en **cups de la època dels Hospitalers (s.XII)** que estan excavades en les roques.

A **Salàs de Pallars** visitem el **Centre d'Interpretació de l'antic comerç**. Per acabar, molt a prop de Salàs, anirem a **Rivert**, on podem visitar **Sant Martí de Rivert**, **Mare de Déu del Castell de Rivert**, **les Fonts**, el salt d'aigua i el molí.

El **Pantà de Sallente és el punt més llunyà de la guia**. Visitem el Centre d'Interpretació de la Central Hidroelèctrica de la Torre de Capdella. **Remuntarem amb Telefèric fins a l'Estany Gento on gaudirem d'uns paisatges meravellosos del Prepirineu Lleidatà**.

Isona -Museu de la Conca Dellà, Centre d'acollida del Parc Cretaci i Jaciments paleontològics-, així com l'Es-

glésia gòtica-moderna de la Verge de l'Assumpció. **Continuarem cap al poble de Llordà per visitar el Castell.**

Covet - Església parroquial (*romànica*) de Santa Maria-, i **Gualter** - Santa Maria: sepulcres-.

Ponts - Col·legiata de Sant Pere, Parròquia Santa Maria de Ponts, nucli històric de la vila amb els antics Porxos del Carrer Major, prop de la Plaça del Blat, així com altres monuments i indrets històrics, edificis i llocs d'interès a l'entorn de la vila.

Antic comerç a Salàs de Pallars

A Seró trobem l'Espai Transmissor, conjunt escultòric que constitueix una manifestació dins del món megalític. Museu de gran interès cultural i que no en podem deixar de visitar.

Sense l'ajut desinteressat de totes aquestes persones, de ben segur que hauria estat una tasca que s'hauria allargat molt en el temps. ©

En territori aragonès podem visitar Montfalcó -Ermita de Santa Quitèria i Cova de Montfalcó-, des d'on tindrem una fabulosa vista de l'Ermita de la Mare de Déu de la Pertusa, a l'altra banda de l'Embassament de Canelles.

L'Institut va fer una visita al Monestir de les Avellanes el dia 18 d'abril de 2015, que va quedar reflectida en un ampli reportatge en el Cartulari n. 32 de juny de 2015.

Aquestes guies d'itineraris les podeu aconseguir en el mateix Monestir de les Avellanes i a la Llibreria Quera, c/ Petritxol, 2 - BCN.

I per acabar amb la ressenya d'aquestes guies, ressenyem l'itinerari a Finestres -Ermites de Sant Jaume, Sant Marc i Sant Vicenç- lloc extraordinari anomenat "la Muralla Xinesa".

Panoràmica de "la Muralla Xinesa", de Finestres

Hem de tenir en compte que de la majoria dels itineraris esmentats en aquest recull de ben segur tan sols podrem fer-ne un o màxim dos en el mateix dia i que si volem visitar els edificis el millor és concertar-ho a través del personal de la recepció del **Monestir de les Avellanes**.

Agraïm a tots aquells que han col·laborat en la realització d'aquesta obra, familiars, amics, ajuntaments, establiments i d'altres, ja sigui resseguint els itineraris com aportant contactes, informacions i fotografies.

Monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes. GERMANS MARISTES DE CATALUNYA.

Publicació original realitzada per en Xavier Sánchez Romeu el febrer del 2004.

Revisat, actualitzat, maquetat i redissenyat per en Manel Esteban i Bevià i col·laboradors.

Inici: Agost 2014

1er Volum, presentada la 1a Edició: Sant Jordi 23 de juny del 2015. - 2a Edició Ampliada: Agost del 2015

Per Elvira Bertomeu

ELS FAROS

Les torres que ens guien

Un far és una torre amb una llanterna a dalt de tot que serveix per orientar els navegants tant de dia com de nit. Es construeixen arran de costa, en punts estratègics i de major visibilitat, per poder veure'ls des de la mar, situar-se i a la vegada també evitar possibles accidents.

Cada far té unes característiques que el distingeixen dels altres. De dia se'ls pot diferenciar per la seva construcció, la forma de l'edifici, el color de la torre... De nit, hi trobem d'altres característiques quan s'encén la llanterna, com són el color del llum, el període i ocultació d'aquest llum i les llampades que fa. Totes aquestes característiques es troben recollides en els quaderns de fars i cartes nàutiques, que ens indiquen el nom del far, la seva situació i posició (*latitud i longitud*), l'alçada sobre el nivell del mar, la forma i color del far, el tipus de llum: el seu color, la intensitat, la duració de llampades, les agrupacions d'aquestes, la longitud...

Però no sempre ha estat així:

El primer far de la història i el més conegut va ser el d'**Alexandria a l'illa de Faros**. Es diu que d'aquí prové el mot far. Construït al segle III aC, a Egipte, va estar en funcionament fins que dos terratrèmols el destruïren al segle XIV.

El far d'Alexandria, obra de Fischer von Erlach, 1656-1723

A la Península Ibèrica, el primer en ser construït va ser **la Torre d'Hèrcules, a La Corunya**. Torre construïda al segle I, restaurada el segle XVIII, i que encara es troba en funcionament. **També trobem mostres que resten de fars medievals com són el far de Cotlliure, ara campanar de l'església de la Mare de Déu dels Àngels, i la torre de Senyals de Portopí, a Palma de Mallorca**, el tercer far en funcionament després de la Torre d'Hèrcules i de la Llanterna de Gènova.

Alguns fars estan construïts en el lloc d'antigues torres de guaita o, fins i tot, aprofitant la mateixa construcció o part d'aquesta, com són **el far de Punta de s'Arenella**, construït en el lloc d'una antiga torre de guaita, dins del camí de ronda entre el Port de la Selva i Llançà; **el far de Cap de Creus, a Cadaqués**, que està construït sobre els fonaments d'una torre de senyals romana, la qual també va servir com a torre de guaita; o **el far de Calella**, que es va construir en el lloc d'una antiga torre de guaita en ruïnes.

Monedes encunyades en l'època d'Antonino Pio i Cómodo, en que es representa el far d'Alexandria

The Pharus of PTOLOMEY King of Egypt

Al llarg del temps han evolucionat els seus sistemes d'enlluernament, primer amb fogueres, ja siguin amb llenya o carbó, fins al segle XVIII, després amb oli, amb petroli o amb gas acetilè, fins al segle XIX, en què arriba l'electricitat. **Una altra de les millores, a principis del segle XIX, van ser les lents de Fresnel, que van substituir els miralls de reflexió**, i aconseguien donar més potència de llum i allargar la longitud d'a-

Torre d'Hèrcules, a la Corunya

quest, però amb una lent més prima i de menys pes que la que necessitaria una de convencional, simplement fent-la dentada.

També ha millorat el que seria l'edifici i les seves condicions d'habitatge, ja que les persones que estaven a càrrec del manteniment dels fars, s'ocupaven de tenir la llanterna oberta tota la nit i controlar qualsevol imprevist o errada en el seu funcionament. Aquests vivien en els fars, alguns amb les seves famílies. A la planta baixa del far hi tenien l'habitatge i el magatzem, a dalt la llanterna de la qual s'havien d'ocupar.

Els faroners, o els torrers de fars, tal com se'ls deia cap al 1850, van passar a dependre de l'Estat. Oficialment es crea el **Cuerpo de Torreros de Faros** i es creen les

escoles on poder aspirar a accedir a aquest cos. Més tard es canviaria el seu nom per **Cuerpo Técnico de Señales Marítimas**. L'any 1992 es va extingir aquest cos i es va traspasar la seva gestió a les diverses Autoritats Portuàries com a personal laboral contractat.

Amb el temps, les diferents evolucions en el sistema de funcionament dels fars, l'automatització i el control remot, han fet que ja no sigui tan necessari que s'hi visqui per poder fer el control i manteniment del far. **De fet, a Catalunya, només hi ha dos fars que mantenen la vivenda: el far de St. Carles de la Ràpita i el far de Sa-lou.** Fins i tot ara hi ha fars que s'han transformat en museus o centres d'interpretació, com són **el far de Tossa de Mar**, l'any 2005, **el far de la Banya**, l'any 2003, o **el far de Calella**, l'any 2011. ©

Antic far de Cotlliure

Torre de Senyals de Portopí. Palma de Mallorca

HOTEL ESPAÑA

Un espai emblemàtic del Modernisme

Un bon nombre de membres i simpatitzants de l'Institut van fer una visita el 27 de febrer d'enguany a l'HOTEL ESPAÑA, a Barcelona. Aquest hotel està ubicat al cor del barri del Raval, a tocar del Teatre del Liceu. Visitar-lo és descobrir una autèntica joia del Modernisme.

Per començar la visita ens van oferir unes delicioses i abundants pastes amb cafè o te, que vam degustar asseguts còmodament en el **BAR ARNAU** de l'hotel, mentre la nostra guia, la **Meritxell Jubany**, ens anava introduint en la història de l'hotel, que està lligada al desenvolupament del barri del Raval. A finals del segle XVII i XVIII van començar a establir-se les primeres fondes gràcies a la industrialització i el comerç, que portava gent de fora de la ciutat.

Per Lluïsa Goberna

El primer propietari va ser en **Josep Colomer i Giralt**, que el 1859 va tenir la idea d'obrir un establiment amb el nom de **FONDA ESPAÑA**. Un temps abans, el 30 de desembre de 1858, ja va sortir al Diari de Barcelona la notícia de l'obertura immediata de la Fonda España. El 1863 van aparèixer els primers anuncis de la fonda en diverses guies de viatges. Per tant, ja des de l'últim terç del segle XIX gaudia d'un bon èxit, i entre els seus clients es trobaven cantants d'òpera que venien al Liceu, artistes i un gran nombre de celebritats de l'època. Estava classificat com a establiment de primera categoria.

El 1888, degut a l'auge de la celebració de l'**Exposició Universal**, algunes de les millors fondes de Barcelona es convertiren en hotels, paraula d'origen francès i que tenia una connotació diferent de servei i tracte als clients. La **Fonda España**, per tant, es convertí en hotel, el **GRAN HOTEL DE ESPAÑA**. Passats uns anys, el 1898, quan n'era el propietari en **Miquel Salvadó i Llorens** es comencen les obres per modernitzar l'hotel, que van anar a càrrec de l'arquitecte **Lluís Domènech i Montaner**. Es van acabar el 1903. Aquestes reformes, en les quals s'inclouïa la instal·lació d'un ascensor amb motor elèctric, el van transformar en un hotel amb molta classe, **que va esdevenir un dels millors d'Europa**. Després d'aquestes importants millores va sortir en diverses guies de l'època, també en francès, com un establiment de gran categoria "**avec tout le confort moderne**". Va ser un lloc de moda a la ciutat, de trobada de l'alta burgesia. Als seus salons s'hi celebraven grans festes benèfiques, balls de carnestoltes i gales de caràcter institucional.

Foto de l'antic Saló de tertúlies

Bar Arnau.
Xemeneia
d'alabastre

Menjador Fonda España

L'establiment va ser guardonat el 1904 amb el **Premi d'Arquitectura i Decoració, per l'Ajuntament de Barcelona**. La placa amb aquest reconeixement es pot veure actualment, en el **Pati BON DIA** de l'hotel.

temps entre el naixement i la vellesa. També es pot veure un escut de l'Espanya dels Àustries, amb l'àliga bicèfala i el Toisó d'Or, i als peus, una colla de gats símbol de la família i el caliu de la casa, potser perquè els hostes s'hi trobessin com a la llar de casa. L'espai combina el modernisme amb un disseny actual.

Com hem dit abans, la visita va començar al **BAR ARNAU**, que antigament era el Saló de tertúlies, de descans i de lectura. **Aquí es troba l'esplèndida xemeneia d'alabastre, de cinc metres d'alçada, modelada el 1901 per l'escultor Eusebi Arnau (d'aquí el seu nom) amb la col·laboració del també escultor Alfons Juyol.** Té diverses ornamentacions. Una d'elles representa el pas del

temps entre el naixement i la vellesa. També es pot veure un escut de l'Espanya dels Àustries, amb l'àliga bicèfala i el Toisó d'Or, i als peus, una colla de gats símbol de la família i el caliu de la casa, potser perquè els hostes s'hi trobessin com a la llar de casa. L'espai combina el modernisme amb un disseny actual.

Continuant amb la visita, la **Meritxell** ens va conduir fins al menjador anomenat **FONDA ESPAÑA**, (*en record de l'antiga fonda*), un espai ple d'art per tot arreu. No podíem deixar d'admirar les exquisides làmpades, els sos-

Pati Bon Dia

Saló de les Sirenes

tres artesanats i esgrafiats, els mosaics vidriats de les parets, amb motius florals, on es **poden veure els escuts de les principals ciutats d'Espanya**, posats amb l'objectiu que els forans que feien estada a l'hotel s'hi veiessin representats. **Montaner jugà molt amb l'heràldica, ja que n'era un gran aficionat i també s'ha de tenir en compte que l'Edat Mitjana va ser un referent del Modernisme**. Els treballs d'ebenisteria són esplèndids; es van emprar materials nobles, com en el magnífic

A tocar es troba el pati **BON DIA**, amb llum natural i esgrafiats a les parets amb diversos motius vegetals i animals marins, entre d'altres. Aquí, en èpoques passades, es feia l'aperitiu abans d'entrar a l'antic menjador d'hostes, actualment el **SALÓ DE LES SIRENES**, anomenat antigament **LA PEIXERA**, tot recordant els antics banys públics de La Palma, que hi havia anys abans en aquest solar. **En aquest menjador cobert per una claraboia, que li dona una gran lluminositat, es poden veure les**

Detall Saló de les Sirenes

moble del bàrman, d'eben, i els penjadors de fusta noble amb motius vegetals.

El restaurant FONDA ESPAÑA, actualment té com a director gastronòmic el xef Martín Berasategui.

parets amb uns espectaculars esgrafiats del fons marí amb unes bellíssimes sirenes, creats per Ramon Casas. També hi ha esgrafiats de les ones del mar amb grans connotacions amb l'art japonès. Els llums sospesos a l'espai semblen representar bombolles d'ai-

Pati de les Monges

gua. Tot el conjunt és d'una gran originalitat i l'espai va ser de gran modernitat en aquells anys.

Després de pujar a la terrassa **ALAIRE**, amb decoració totalment actual i on es pot sentir música en directe les nits d'estiu tot prenent una copa, vam anar a veure el **PATI DE LES MONGES**, també amb llum natural, com moltes de les estances de l'hotel. Aquest pati dóna als diversos pisos d'habitacions. En una part del terra d'un

perfectament des d'aquest atri. Aquí també hi ha els mateixos i originals llums sospesos a l'espai que es troben en l'antic menjador d'hostes.

Terrassa Alaire

Des del 2004 l'hotel pertany al grup Cadarso, que és propietari també de l'hotel Comtes de Barcelona. El 2010 es va rehabilitar conservant l'esperit Modernista de Domènech i Montaner, però alhora proveint-lo de totes les novetats tant de disseny com tecnològiques que corresponen a un 4*. És un hotel emblemàtic en el cor de Barcelona, on es pot trobar alhora art, història, disseny i una bona gastronomia.

dels passadissos es troba una ceràmica en què es pot veure el número 1900, data que recorda quan es van fer les reformes de Domènech i Montaner. El terra central del pati és de vidre i serveix aleshores com a sostre del **SALÓ DE LES SIRENES**, que es pot veure

Aquesta visita ens va fer reviure l'ambient i l'elegància d'aquella època que ens ha deixat un llegat artístic tan valuós com és el Modernisme, un estil que van imaginar i plasmar aquells grans artistes plens de creativitat. ©

La Catedral de Palma vista des del litoral

Per Toni Font
Periodista

La Catedral de Palma

el temple de la llum

Una presència majestuosa

Coneguda com la Seu, la catedral de Santa Maria domina amb la seva arquitectura imponent la façana litoral de la ciutat de Palma i la seva presència majestuosa sembla que doni la benvinguda a aquells que hi arriben per mar. És el monument més emblemàtic de Mallorca tant pel seu valor arquitectònic i artístic com pel fet de reunir com cap altre indret l'evolució històrica de l'illa. Encarada al Palau de l'Almudaina i a tocar de les antigues muralles, la Catedral domina un espai que encara avui ens evoca el passat musulmà de la ciutat abans de la conquesta catalana de Jaume I l'any 1229, quan la ciutat era coneguda amb el nom de Madina Mayurqa.

La catedral de Palma és un temple d'estil gòtic llewantí, caracteritzat per una planta de saló, sense deambulatori ni creuer. Té un espai interior rectangular de 121 metres de llarg i 55 d'ample, dividit en tres naus de vuit trams cadascuna i una capçalera amb tres absis. La nau conté columnes octogonals de gran alçària que sostenen voltes de creuer ogivals. Una altra característica de la catedral de Palma és la diferència d'alçada entre les naus laterals i la central. Això permet que la volta central

s'elevi fins als 44m i que sigui la segona més alta entre les catedrals gòtiques després de la de Sant Pere de Beauvais a França. A causa d'aquesta alçada es fa necessari l'ús de molts contraforts i d'una doble arcada d'arcbotants, una solució més pròpia de l'arquitectura gòtica del nord d'Europa. El temple s'il·lumina amb grans vitralls i rosasses de colors que creen a l'interior una atmosfera inspiradora fa que la llum ens acaroni i ens elevi l'esperit. **Cal destacar la rosassa de l'absis major, la més gran del món en arquitectura d'estil gòtic amb 13 metres de diàmetre i que exhibeix la figura de l'Estel de David, l'estel de sis puntes.**

Creixent al ritme de la història

Un cop assolida la conquesta de la ciutat, el rei en Jaume, com era costum de l'època, va consagrar l'antiga mesquita a la Verge Maria i va ordenar la construcció d'un nou temple per al culte cristià. **La llegenda diu que una nit, durant el viatge cap a la conquesta de Mallorca, Jaume I va ser sorprès per un terrible temporal i va prometre a la Verge que, si se salvava, ordenaria construir una església en el seu honor.**

Els primers documents que fan referència a la construcció de la Seu són els encàrrecs que el primer bisbe de

La Catedral, el Palau de l'Almudena i les muralles

Mallorca, **Ramon Torrella**, va fer al **mestre Ponç** i que daten de 1256, per bé que hi ha indicis documentals que es remunten al 1230, l'any següent a la conquesta. Més endavant, l'any 1269 el bisbe **Pere de Morella** va consagrar l'ara de l'altar major. **La construcció de la catedral, tal com la coneixem actualment, es va iniciar però per la Capella Reial l'any 1300, durant el regnat de Jaume II, el primer rei de la Corona de Mallorca.** La catedral gòtica anava prenent forma i va créixer sobretot durant els segles XIV i XV. L'any 1328 es va finalitzar l'absis i un any més tard s'hi van col·locar els vitralls, obra del mestre de **Siena Matteo di Giovanni**. Les obres de la torre del campanar van allargar-se fins al 1498, tot i que encara roman inacabada en l'actualitat. La torre disposa de nou campanes, entre les que destaca la de n'Eloi, que té un diàmetre de 2 metres i pesa 5700 quilos.

Les obres de la Seu no només van comptar amb el

suport de la Corona, el mateix bisbat, des de l'inici, va engegar campanyes per motivar el clergat i els ciutadans mallorquins a col·laborar econòmicament en les tasques de construcció del temple. D'aquesta manera es van poder realitzar les obres de la càtedra pontifical el 1346, quan era bisbe **Berenguer Balle**; la façana lateral fins a la capella de la Corona, durant el bisbat d'**Antoni Galiana**, el primer bisbe d'origen mallorquí; i el portal del mirador, sent aleshores bisbe **Pere de Cima**. Convé destacar la participació dels diversos picapedrers i escultors que van treballar en les obres al llarg del segle XIV, entre els quals hi ha **Antoni Camprodon, Jaume Mates, Guillem Oliveres, Pere Morey, Enric Aleman, Joan de Valenciennes, Guillem Morey, Pere de Sant Joan i Antoni Canet.**

Al segle XV, després d'enderrocar les darreres restes de l'antiga mesquita, s'iniciarà una nova etapa en la construcció de la catedral. Va ser a partir d'aquesta etapa

Claustre de la Catedral

El baldaquí d'Antoni Gaudí s'alça damunt de l'altar major

quan s'incorpora la destacada figura de **Guillem Sagrera** per dirigir les obres del portal del mirador i per edificar la sala capitular, d'estil gòtic. **Com a curiositat destacarem que aquesta sala va ser escollida pel bisbe Gil Sanchís Muñoz, l'antipapa d'Avinyó conegut com Climent VIII, per ser-hi enterrat.** A **Guillem Sagrera** el va substituir **Arnau Piris**, ja que el primer va ser requerit per **Alfons el Magnànim** perquè participés en la construcció del **Castel Nuovo de Nàpols**. Posteriorment seria **Joan Sagrera**, el seu fill, qui prosseguiria les obres de la Seu mallorquina. Un altre familiar seu, en aquest cas el seu nebot, **Francesc Sagrera**, va dissenyar el portal de l'Almoina l'any 1490.

Els cadirats del cor situat a l'altar major i formats per 110 cadires de fusta de noguera van ser elaborats en dues etapes: la primera es va iniciar el 1514 i va ser tallada amb influències flamenques i florentines per **Felip Fulló**, que probablement era d'origen francès; i la segona etapa, l'any 1526, que va córrer a càrrec de **Joan**

de Sales, a qui també se li atribueix la part plateresca de la fusta, la portada, la galeria i els púlpits de pedra.

Al llarg del segle XVI es van finalitzar les darreres creueries, s'alçà el frontispici, les dues rosasses i la portada principal, aquesta darrera promoguda pel bisbe **Vich i Manrique** i realitzada per l'escultor i arquitecte **Miquel Verge** entre el 1594 i el 1601, data en què es considera finalitzada la Seu. De la mateixa època és la construcció de la Casa de l'Almoina, que actualment és la seu de l'**Arxiu Capitular**.

És remarcable la influència barroca rebuda durant els segles XVII i XVIII com es pot observar en retaules, pintures i escultures. Fou una època de gran esplendor econòmic i religiós a Mallorca. **Cal destacar obres com el retaule del Corpus Christi de Jaume Blanquer o el mateix claustre de la catedral.** El nou estil, que s'allunyava de l'original, va ser força debatut i criticat, però no es pot negar el seu valor i la seva condició de part inseparable de l'evolució històrica artística de la ciutat. **El corrent romàntic i la seva visió idealitzada del passat va atiar el debat i va defensar la recuperació de l'estil gòtic com a ideal de puresa estètica.**

L'any 1851 un terratrèmol va malmetre la façana principal, excepte la portalada, per la qual cosa el bisbe **Miquel Salvà Munar** va haver d'encarregar la restauració a l'arquitecte **Juan Bautista Peyronet**, que va comptar amb l'ajuda del mallorquí **Antoni Sureda Villalonga**. A la part superior de la façana es pot observar el resultat d'aquestes obres de restauració que més endavant serien enriquides per l'arquitecte **Joaquín Pavía**.

Ja a inicis del segle XX, el bisbe **Pere Joan Campins** va encarregar la reforma del conjunt del temple a **Antoni Gaudí**, amb la finalitat d'adaptar-lo a les necessitats actuals, així com per ordenar i decorar l'espai de la nau central i l'altar major. Les obres de Gaudí van durar del 1904 al 1914. **Destaquem el preciosisme del baldaquí que s'alça damunt de l'altar major, en què podem observar la figura d'un Crist als**

Mural de Miquel Barceló a la Capella del Santíssim

peus del qual hi ha la Verge i Sant Joan Baptista. El baldaquí està format també per una gran corona garnida de pedreria de la qual pegen trenta-cinc làmpades, un conjunt certament impressionant. De la intervenció de Gaudí a la Seu també són destacables els finestrals de vidre, els canelobres i el mobiliari litúrgic.

Al fons de l'absis, un poc més elevada, es troba la capella de la Santíssima Trinitat, antiga tribuna dels reis de Mallorca i ara panteó d'aquests reis. Hi trobem els sepulcres que guarden el cos de Jaume II i les cendres de Jaume III, últim rei de la breu dinastia mallorquina. Els sepulcres foren realitzats en estil gòtic per l'escultor Frederic Marés el 1947.

En aquest continu procés d'actualització de la Catedral de Palma mereix un esment especial l'obra que el prestigiós artista contemporani Miquel Barceló, natural de Felanitx, va realitzar a la capella del Santíssim, un mural dedicat a l'Eucaristia i que simbolitza la multiplicació dels pans i els peixos. L'obra, que també ha donat molt que parlar per la fusió de l'art modern en un espai on predomina l'art antic, va ser inaugurada el 2 de febrer de 2007.

L'espectacle de la llum

L'interès de la Catedral de Palma no es limita a la seva història i al seu patrimoni arquitectònic i artístic. Aquest magnífic temple té un vincle especial amb la llum i amb l'Astre Rei. Hi ha dos fenòmens astronòmics que són un esdeveniment que atrau tant els ciutadans de Palma com els turistes, que s'acosten a la

Retaula del Corpus Christi de Jaume Blanquer

Seu per gaudir d'un espectacle singular, sempre que els núvols no l'esguerrin.

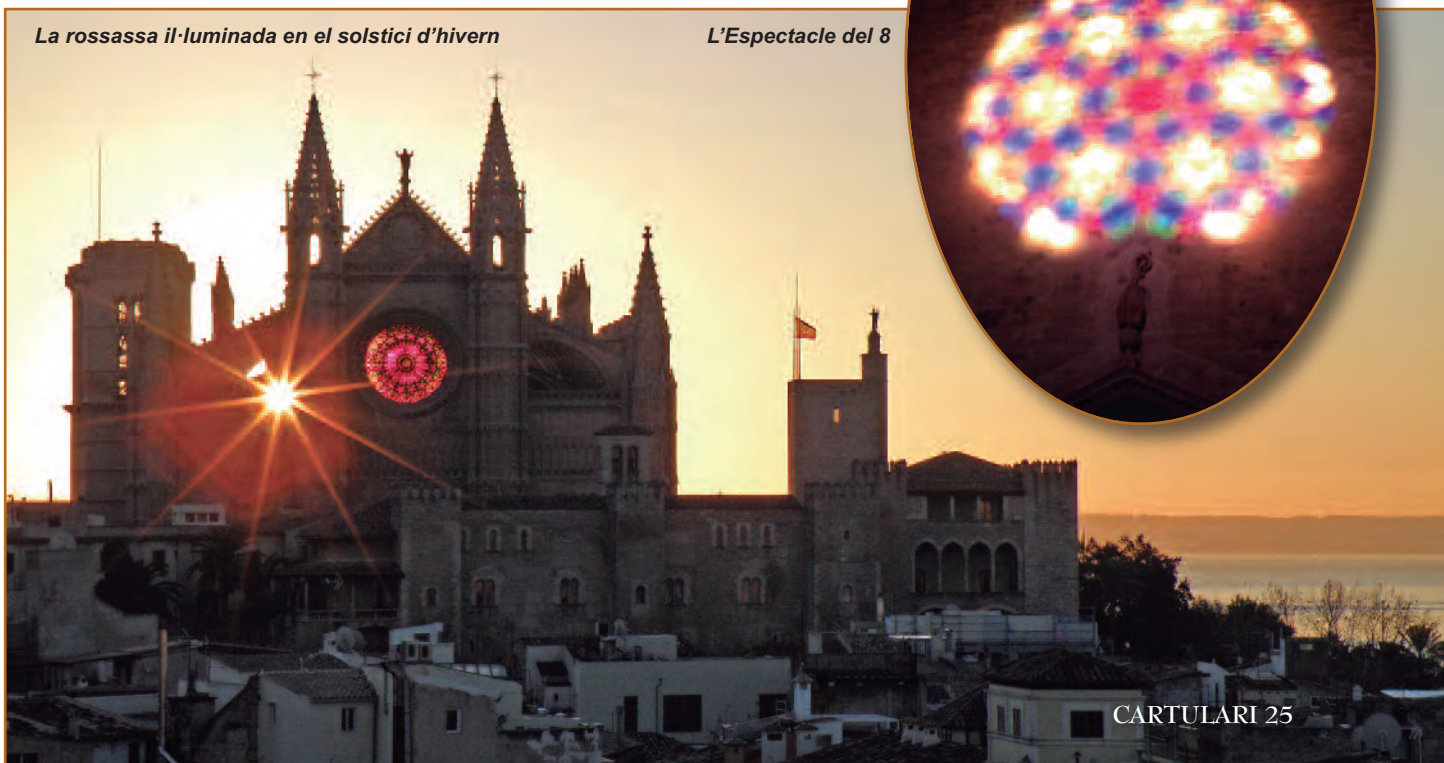
Un d'aquests fenòmens és l'anomenat "**Espectacle del 8**", que té lloc dos cops l'any: l'11 de novembre i el 2 de febrer, dia de la Candelera. Al voltant de dos quarts de nou del matí, els raigs del sol que s'eleva per l'horitzó penetren per la rosassa posterior del temple, situada damunt de l'altar major, i els colors d'aquesta es projecten a la paret sota la rosassa frontal, de manera que els dos cercles formen la figura d'un 8. Aquells dies el temple s'omple de visitants que volen contemplar en viu aquest espectacle encisador.

L'altre espectacle de llum és el que té lloc en la festa del Natalis Solis Invictio (**Festa del Sol Invicte**), que es pot gaudir als voltants del dia de Nadal, en el solstici d'hivern, cap a les vuit del matí. A diferència de l'espectacle del 8, aquest fenomen s'ha d'observar des de l'exterior de la Catedral; un lloc privilegiat per fer-ho és el Baluard, des de la terrassa del Museu d'Art Contemporani, que en aquestes ocasions es posa a vessar de gent i on se solen fer conferències per explicar el fenomen. La llum del sol naixent penetra per la rosassa posterior, orientada a llevant, travessa la nau i il·lumina els vitralls de la rosassa de la façana. L'efecte, que fa que la rosassa s'encengui amb un color vermell intens, és espectacular i esdevé un màgic homenatge al triomf de la llum del sol i al seu simbolisme espiritual. ©

La rosassa il·luminada en el solstici d'hivern

L'Espectacle del 8

MONESTIR DE SANT MIQUEL DE LES ILLES MEDES

Per Jordi Sotorra
Diplomat en Genealogia
per la Societat Catalana
de Genealogia, Heràldica
i Nobiliària

Aquestes illes, per la seva proximitat a la costa, van ser refugi de pirates i corsaris, que s'amagaven en les seves coves per cometre amb tota impunitat constants atacs i robatoris, que malgrat la vigilància es van intensificar durant els segles XV i XVI. Per aquestes raons i també pel seu gran valor estratègic i militar, el rei **Martí l'Humà va endegar un gran projecte, que consistia en la fortificació de les illes, amb l'establiment a l'illa Xica d'una torre de defensa i amb la fundació d'un monestir sota l'administració dels Cavallers de l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem, que en aquella època estaven units a l'orde de Sant Joan o de l'Hospital.**

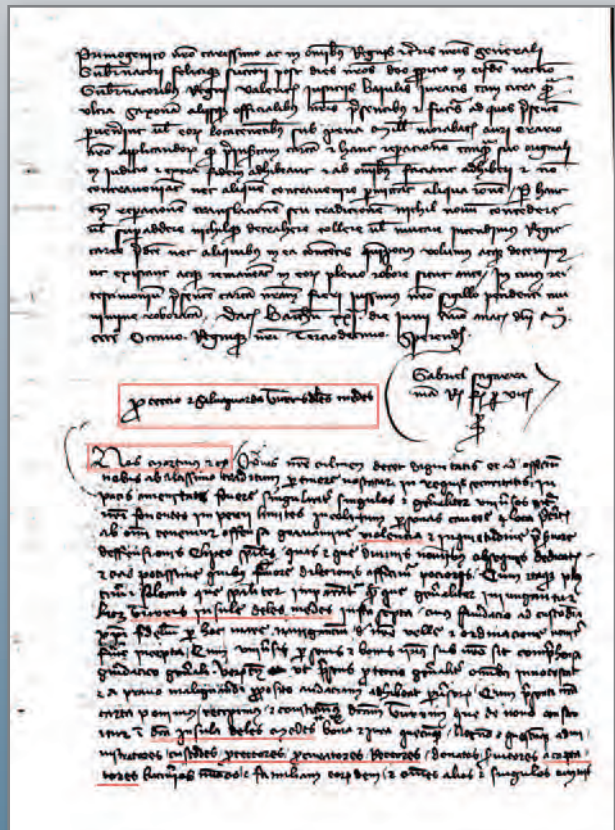
El projecte inicial fou la construcció d'una torre i una capella adossada dedicada al **Arcàngel Sant Miquel**, que es va dur a terme quasi al final del seu regnat. El finançament de l'obra va sortir principalment de l'aportació del Rei, del municipi de Barcelona i d'altres, tot i això no va ser suficient per cobrir el cost de la construcció i s'establí un sistema per recollir almoines per tot el país.

A fi de poder comptar amb la col·laboració econòmica de la gent en la recaptació d'almoines per a la construcció del projecte, el rei Martí sol·licità del papa **Benedicte XIII** la concessió d'indulgències, que consistien en què qui donés 12 diners barcelonesos tindria indulgència de 7 anys; per 6 diners, 3 anys; per 3 diners, 2 anys; per 1 diner, 1 any i altres.

A la mort del rei Martí el 1410, la torre ja era quasi acabada i va ser la seva vídua, **Margarida de Prades**, qui va aconseguir una gran ajuda per a la construcció del monestir. **La primera pedra del monestir va ser posada el 10 d'octubre de 1413. Margarida de Prades es va entrevistar amb el Rei Ferran I i li va proposar la fundació del monestir que faltava construir del**

projecte del rei Martí sota la Regla de l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem i a l'advocació de la Verge Maria. El rei, amb l'ànim de voler col·laborar a la causa, va donar diverses prerrogatives econòmiques al nou monestir, al prior i als frares per al seu manteniment.

Al llarg del temps es van crear diverses fonts de recaptació d'almoines. **Alfons el Magnànim** també donà empara real al prior de les Medes per poder demanar almoines. La subsistència dels vigies i guardians a l'illa era molt difícil en aquella època, més encara ho era per a la

Les Illes Medes són un conjunt de set illots que formen part del massís del Montgrí que tan sols estan a una milla de l'Estartit. S'anomenen la Meda Gran, Meda Xica, Tascó Gran, Tascó Petit, Les Farranelles, Cavall Bernat, i el Margallot.

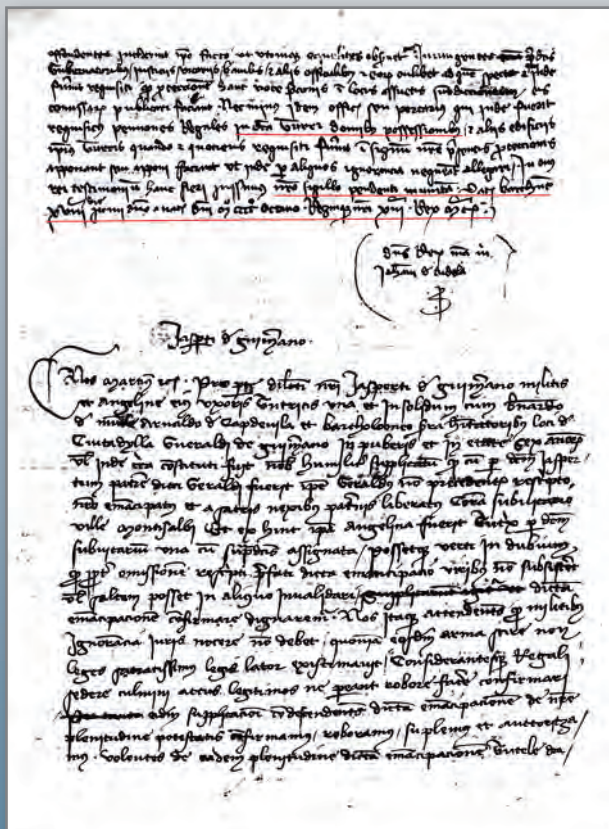
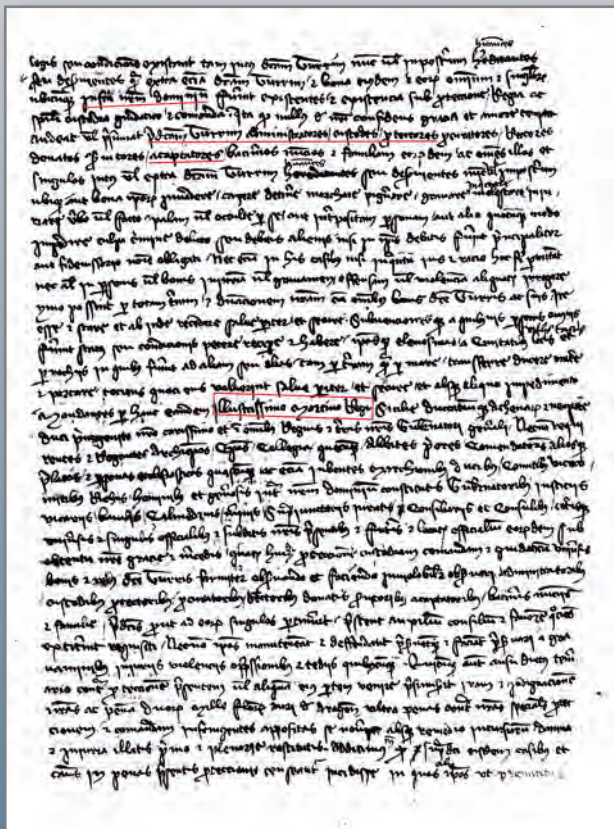
comunitat, ja que els recursos naturals eren inexistents i depenien del subministres que venien de terra i a més amb poca regularitat. **Aquestes dificultats, els atacs dels pirates i la manca de recursos procedents de les almoines, justifiquen amb escreix l'abandonament dels cavallers del Sant Sepulcre.**

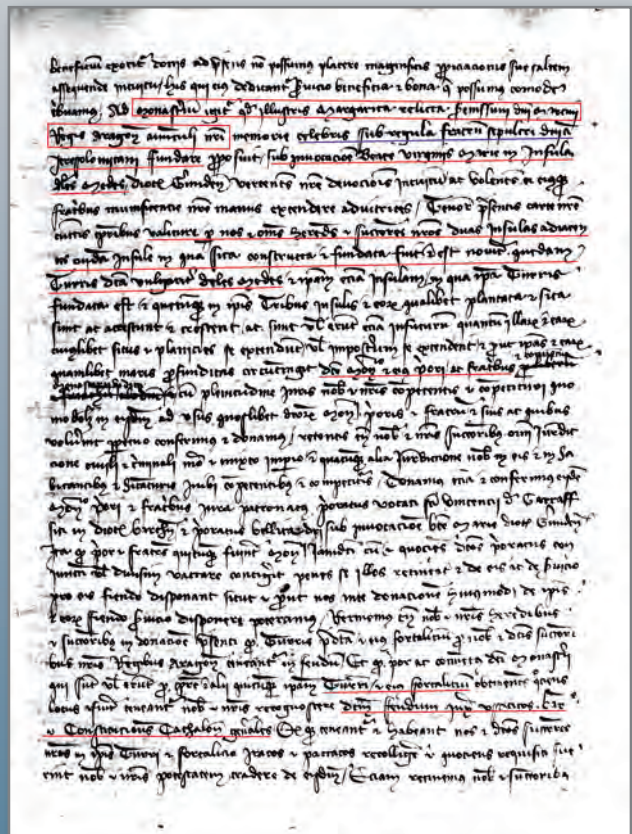
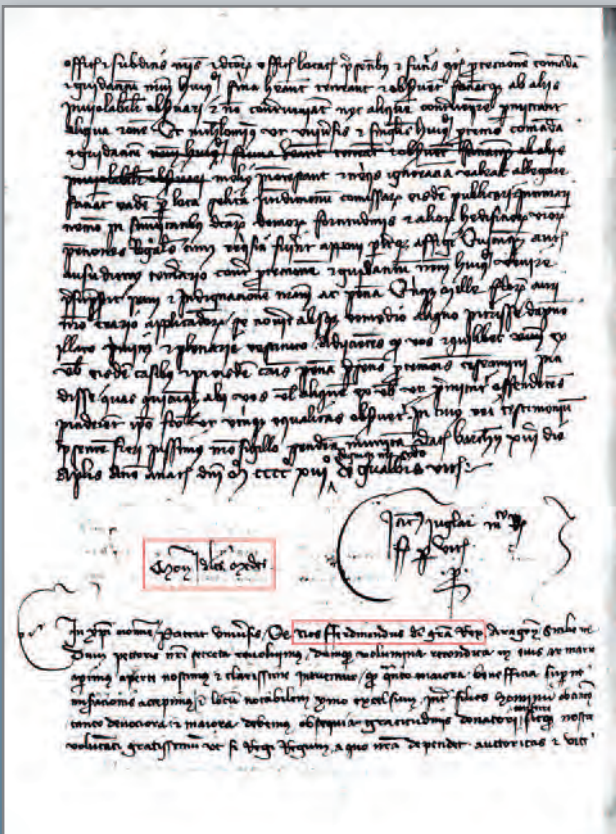
El monestir, juntament amb la protecció reial, també va tenir la del Papa gràcies a la intervenció dels Consellers de Barcelona, que van comparèixer davant el llegat apostòlic l'1 de febrer de 1419 i li van fer esment del greu

problema econòmic que patia el monestir per a la subsistència i manteniment.

El monestir fou fundat per la reina Margarida sota l'advocació de Santa Maria i Sant Miquel Arcàngel i entregat a l'orde del Sant Sepulcre. Disposava de la seva casa, campanar, cementiri i edificis necessaris per al prior i els dotze frares que l'habitaven. Tota aquesta construcció va ser feta amb el suport de les almoines populars i subsistia, junt amb els seus habitants, gràcies a les concessions de rendes fetes pel rei Ferran. La sub-

ACA Reg. 2207, data del document Rei Martí, de 18-1-1408

ACA Reg. 2393, data del document Rei Ferran I, de 24-3-1414

sistència dels habitants de les Medes depenia de les almoines populars que els mendicants recollien per al seu manteniment. Aquests mendicants a l'hora de fer la recapta de les almoines sovint solien tenir problemes amb algunes autoritats de viles, llogarets i alguns oficials d'abats de monestirs,

Després que l'orde del Sant Sepulcre abandonés el monestir de les Medes va ser incorporat pel cardenal de Foix a l'orde de Sant Jaume, el qual va anomenar el primer comanador, fra **Jaume Casanova**, cavaller de l'orde de Sant Jaume.

Aquest canvi de responsabilitat en la custòdia del monestir no fou prou acurada i va quedar completament abandonat. **A això se li ha d'afegir la guerra entre el rei Alfons el Magnànim i Gènova, que aprofità l'abandonament de l'illa per a refugi de les naus genoveses.** Veient l'abandonament de les illes en temps de guerra, les autoritats barcelonines van encarregar la custòdia a tres ermitans amb el permís dels cònsols de **Torroella de Montgrí**. Els atacs a la torre per part del genovesos eren constants a les illes i el dia de Pasqua de resurrecció els genovesos van tornar a l'illa i, al veure-la tant solitària, ancoraren allí, pujaren a la torre i van

robar tot el que hi trobaren. Més tard, van cremar la capella de Sant Miquel i les cases de les dependències conventuals.

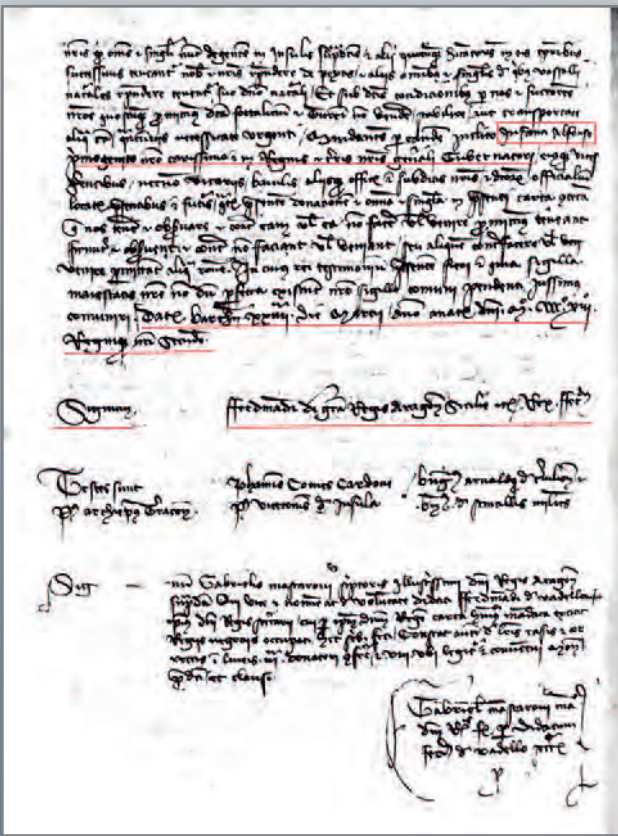
La reina Maria (esposa d'Alfons el Magnànim) va intervenir perquè es reparessin les destrosses fetes per l'enemic, i va ordenar fer aixecar 20 pams més els murs de la torre i posar merlets en el cercle superior de la torre.

En la guerra civil catalana les illes eren dominades per **Joan II**, però el febrer de 1468 el duc de Lorena, partidari de la Generalitat, dirigí una gran ofensiva contra les forces de l'Empordà, a les que tan sols els va quedar la fortalesa de la torre de les Medes. Per aquest fet l'abandonament de les illes fou total i definitiu per part dels membres de l'orde de Sant Jaume. Els pirates novament aprofitaren l'avinentesa i les dominaren, fins que el **1470 un veí de Torroella de Montgrí, Lluís Ponç, les rescatà per 400 florins.**

Les esmentades construccions fetes a les Illes Medes van ser edificades a la Meda Xica segons tota la documentació relacionada amb aquestes edificacions, i en especial el manuscrit del notari de Torroella de Montgrí, n'**Andreu Sàbat**, del 1672;

També en aquest mateix manuscrit de n'**Andreu Sàbat** es diu que a l'any 1552 la part de l'illa on estava la edificació s'esfondrà i caigué al mar. I diu així:

hi ha tres illes la una dita illa grossa altre dita las medas altre dita Cavall Bernat y estan molt cerca una de altre que de un poch lluny pareix tota una no obstant que lo mar las divideixen la del mig hi ha una fortalesa del rey nostre Sr. dita St. Miquel de las medas la qual lo any 1552 se era la major part enderrocada que la penya hont estava caygue en lo mar y lo marques de Aguilar qui era virrey en dita ocasió latorna a fer fabricar assistint ell lo temps se feya en dita Vila

imatges, la meua opinió és que **les construccions van ser fetes a l'Illa Gran i que a la Meda Xica, per la seva orografia i superfície, crec que fóra molt difícil fer cap mena d'edificació.**

La data de l'esfondrament de 1552, esmentat pel notari **Andreu Sàbat**, coincideix amb l'any en què es varen començar les obres de remodelació de la fortalesa que abans hem esmentat. **Sembla que al poc temps d'haver estat acabades aquestes obres, quelcom greu succeí perquè s'esfondresin totalment, i que al caure arrosseguessin la vella torre medieval.** Probablement a l'hora de fer la remodelació no tingueren en compte la composició del terreny i segurament no va poder resistir l'augment de la nova estructura.

Aquesta coincidència dels anys dóna que pensar, però tenint en compte que el manuscrit original està perdut, i tan sols disposem d'una còpia, es pot considerar la possibilitat d'un error de còpia de la data real de l'esfondrament i que fos el 10 de gener de 1557, en lloc del 1552.

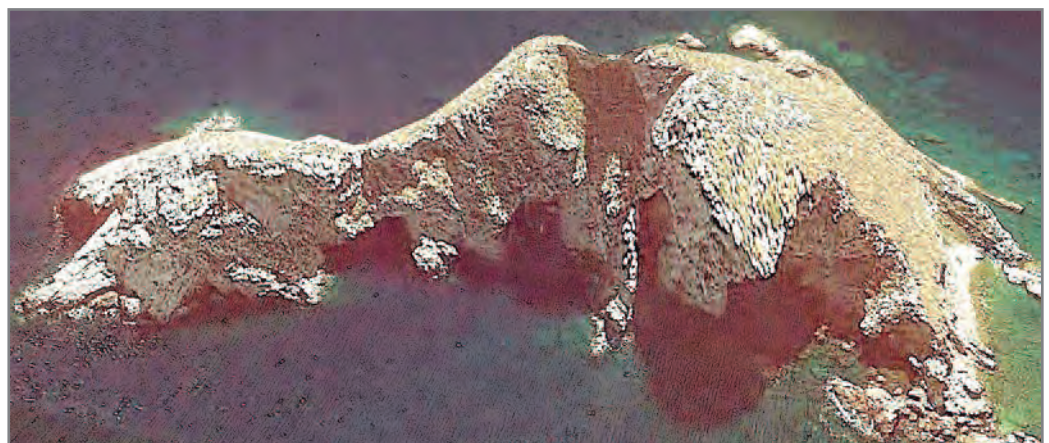
L'original de l'obra de n'Andreu Sàbat no es conserva, però sí una còpia de Miquel Púbol i Litró, conservada a la Fundació Mascort de Torroella de Montgrí. ©

A més, la tesi doctoral del Sr. **Damià Martínez Latorre** de 2002, deixa molt clar que les edificacions van ser fetes també a la **Meda Xica**. A més, aporta documentació molt detallada sobre la remodelació de la torre, on es diu que va ser dotada de noves estructures per donar-li més capacitat a l'artilleria instal·lada.

També fa esment que a l'agost de 1552 el marquès d'Aguilar certifica que les obres de remodelació i ampliació de les estructures de la fortalesa de l'illa ja estaven acabades. També afegeix que fins i tot s'havia ampliat la plantilla de soldats i que, com que els corsaris eren coneixedors de la fortificació i de l'artilleria existent, havien desistit dels atacs que solien dur a terme.

Algunes de les publicacions estudiades anteriorment fan referència a què **les edificacions de les Illes Medes van se construïdes a l'Illa Gran** i que l'esfondrament de part de l'illa on eren ubicades va ser el 1552. **Malgrat tot, a les imatges aèries de la Meda Gran, tretes del Google Earth, es pot veure el que semblen runes d'antigues construccions.** Per l'evidència de les

Les Illes Medes vistes des de Google Earth. Illa Gran i Meda Xica

VISITA A LA

SANTA ESGLÉSIA CATEDRAL

BASÍLICA METROPOLITANA DE BARCELONA

Per Eliseu Massana
Prebost del Capítol

Per Manel Tosca
Clavari del Capítol

El dia 23 de gener d'enguany, el Capítol Nobiliari dels Homes de Paratge del Principat de Catalunya, amb la rellevant assistència i col·laboració de l'Estament dels Cavallers Nobles i de l'Institut d'Estudis Històrics Medievals de Catalunya, acompanyats d'altres amics i simpatitzants - *en total vam ésser 53 persones* - vam organitzar una sortida de germanor per visitar la Catedral de Barcelona.

A 2/4 de 10 del matí era l'hora de trobada al peu de l'escalinata d'accés al temple. Per tal d'esperar l'arribada d'algun resagat i del conjunt de guies que ens havien d'acompanyar en la visita, el Sr. **Manel Tosca** ens va fer una breu però interessant dissertació dels antecedents i curiositats sobre els orígens de la nostra Ciutat Comtal, també perquè dins de la catedral només poden explicar coses els guies.

Els primers pobladors. Vista una possible etimologia direm que el territori està format per set turons, igual que Roma, on s'establiren els homos almerienses procedents de l'Àfrica a l'edat de pedra i, al mateix temps, pel nord,

els indoeuropeus, que coneixien metalls i amb els que associem l'inici de la cultura. La zona de Montjuïc i Tàber l'autoanomenaven Laie i els seus pobladors eren, per tant, els laietans. En canvi, per als grecs totes les tribus de mestissatge formades de les migracions del sud amb les del nord les englobaren amb el nom d'ibers com a denominació genèrica dins la península Ibèrica.

Pel que fa al nom de Barcelona, aquest prové de Barka que en iber equival a pedra dreta, menhir i de Barkino, en fenici, que vol dir "ciutat del pou de la badia" segons l'historiador Santpere. Els romans la denominaren **Barcino i de nom complet **Colònia Faventia Iulia Augusta Pia Barcino**.**

En quan a la catedral, el nom li ve del grec *Kathédra*, “seient”, en llatí *Cathedra* i en llatí vulgar *Catedra*, *cadira*. Té connotació amb *Seu*, lloc estable i on seu l'autoritat.

Una vegada iniciada la visita, però encara en l'exterior, la guia, **Sra. Joana**, ens va ensenyar un plànol de Barcelona del temps dels romans per mostrar-nos que la basílica ocupava un lloc en un extrem de la ciutat, al final de la muralla i és perquè s'edificà damunt d'un temple paleocristià. És sabut per tothom que es buscava un lloc elevat per construir-hi els temples. Aleshores no és agosarat creure que, **en aquest indret, al mont Tàber, cada poble que s'hi establí hi edificà el seu: ibers, fenicis, grecs, romans, visigots, etc., per la qual cosa hi ha tres catedrals en una: la paleocristiana, la romànica i l'actual, gòtica**. A més la façana neogòtica fou iniciada per l'arquitecte **Josep Oriol i Mestres** el 1887 inspirant-se en un antic dibuix sobre pergamí, conservat a l'arxiu catedralici, d'un mestre francès conegut com a Carlí, del 1408 i no fou acabada fins al 1902 per l'arquitecte **August Font** i sufragada pel banquer **Manuel Girona**. “*Va durar com l'obra de la Seu*”.

En entrar, vam travessar el cimbori per anar a seure al cor, dins de la nau central, on ens esperava un dels canonges, el mossèn **Josep Mª Martí Bonet**, el qual, després d'una afectuosa salutació amb mossèn **Jaume Bogunyà**, ens féu una amena allocució sobre la història del temple i dels costums de les primeres comunitats cristianes. A més de ser tres en un, com ja ens havien dit, ens informà del nom de la catedral, ja que cada església té el seu nom, dedicat a un element, ésser o cosa, vinculat a la religió cristiana. **Aquesta en concret té el nom de la Santa Creu**.

A Barcelona, dintre del recinte emmurallat, hi ha quatre catedrals, cadascuna pertanyent a la seva parròquia. Són: **Santa Maria del Mar**, la **del Pi**, la dels **Sants Just i Pastor** i aquesta de la **Santa Creu**.

Ens féu també una pinzellada de les obres de caritat que tenien lloc a la Pia Almoina i a l'Hospital dels Pobres, avui **Museu de Gaudí** i de **Frederic Marés** respectivament.

Cor. Cadiram i escuts

Acabada l'explicació del senyor canonge, ens vàrem dividir en tres grups; nosaltres ens vàrem quedar amb la guia **Joana Estradé** i el guia **Eduard Paris**. Els altres dos grups els conduïren en **Pere Francesc Puigdeulle** l'un i l'altre, el guia **Miquel**. Continuà l'explicació la nostra guia Joana que se centrà més en detallar les característiques de la sala. **Per exemple, ens il·lustrà sobre els escuts que figuren al cadiram d'aquella estança, els quals foren pintats amb motiu de la celebració del capítol de l'orde del Toisó d'Or allà l'any 1519, efemèride de la qual molt poques catedrals en poden presumir**.

Seguidament sortirem al claustre i entrarem a l'antiga **Sala Capella Episcopal** i a la **Sala Capitular nova**, on hi ha l'**actual museu**. Entre altres quadres vam poder admirar un **retaule de fusta que, si bé és una relíquia**, ja que l'artista pertany al període del capítol del **Toisó d'Or**,

Sala Capitular. Glorificació de Sant Oleguer i Santa Eulàlia, boveda de creu

Sala Capitular. Retaule de fusta (segle XVI)

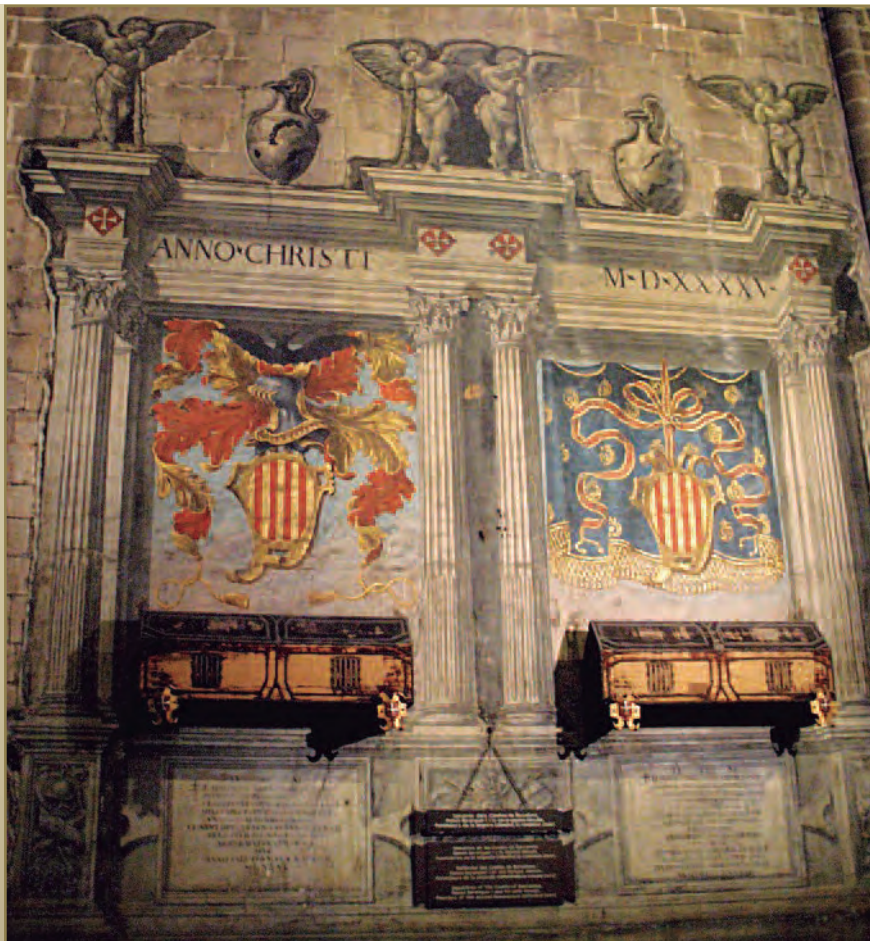
Custòdia i Tron del rei Martí l'Humà

sembla talment que hagi estat tallat en època recent per l'estat de conservació en què es troba. I **les dues peces més preuades, la Custòdia i el Tron d'or del rei-comte Martí l'Humà. Aquest monarca disposà que en el tron**

només hi podia seure el senyor de Catalunya, és a dir, Jesucrist. Per això hi ha la Custòdia. Aquí el canonge Martí, que ens tornava a esperar, ens delectà amb una anècdota. En ocasió de la neteja i possible restauració d'ambdues peces, una monja va

aprofitar l'avinentesa per asseure's en el tron. Bé, el senyor canonge ens digué que la va perdonar perquè, de fet, una monja està casada amb Jesús, però calia que no ho tornés a fer mai més. Aquella pobra dona, temps més tard, va sortir de l'orde religiós. Qui sap si pel remordiment d'aquella malifeta. **A la Custòdia hi ha moltes peces precioses.** És el cas que, a part de les pròpies que es feren servir en la seva elaboració, hi havia el costum que quan finava una senyora adinerada assignava una de les seves joies a la Custòdia, la qual es feia servir, després, per ajudar els pobres necessitats.

En tornar del claustre vam passar pel costat d'unes tombes on a les lloses hi figuren detalls específics del cap del gremi dels enterrats i, en entrar a l'interior de la nau, camí d'agafar l'ascensor per pujar a la teulada, passarem per sota **dels sarcòfags del comte Ramon Berenguer I el Vell, i el de la seva esposa Almodis, molt bella. El**

Sarcòfags del comte Ramon Berenguer I i la seva esposa Almodis

Panoràmica des del terrat de la Catedral

comte enviudà primer d'**Isabel de Nimes**, després de **Blanca de Narbona** i es casà seguidament amb **Almodis de la Marca**, divorciada dues vegades. **Les influències malèvols que tenia l'àvia Ermessenda els va fer excomunicar per tres vegades, però en sufragar les despeses d'edificació de la segona catedral, van tornar les coses al seu lloc, fins al punt que reposen al costat de l'altar major de la catedral.** Ironies de la història.

Com és que ens agrada tant veure les coses des d'una altra perspectiva? Encara que el cel fos una mica lleganyós es podia distingir perfectament els campanars d'altres esglésies, com la de **Santa Àgata**, la nostra torre de Pisa; **el carilló de la Generalitat**; el jardí al terrat de la casa que fou d'en **Cambó** damunt la Via Laietana; i **una gavina blanca, impol·luta, que prenia el sol impertèrrita, en una paret del recinte catedral·lici.** Aquest, de segur, que va ser l'objecte més fotografiat del matí. Na Joana ens comentà sobre cadascuna de les torres: **La de les Hores o de Santa Eulàlia**, allotjava (avui és al museu) un gran rellotge mecànic exterior que indicava amb campanades el pas del temps, com a novetat tecnològica de l'època. **El rellotge va ésser un regal de Venècia al Consell de Cent en agraïment per deixar fer una còpia del llibre de dret i comerç internacional del 1282 anomenat "Consolat de Mar".** La campana **Honorata**, pobreta, és la que més treballa, ja que dona els quarts. **Fou ferida el 1714 i manada destruir el 1717 per haver tocat també a sometent.** Actualment, la del segle XIX viu a la **torre de Sant lu** i la tradició diu que la van traslladar dos-cents dos nens de deu a dotze anys perquè els homes ocupaven massa espai, i que va ser enlairada amb cordes tibades per

Torre de Sant lu

Terrat. Creu en vertical a l'altar major

trenta parelles de bous. **L'altra coneguda campana és la Tomassa, i és la més gran d'Espanya**, hi caben set sabaters asseguts a llurs tamborets sota la boca al voltant del batall i dóna la volta completa. El seu repic es reserva per a les grans solemnitats. Actualment hi ha catorze campanes: l'**Honorata**, que toca els quarts, i l'**Eulàlia**, les hores, la **Tomassa**, la **Mercè**, la **Lladre**, la **Prima**, la **Dominica**, la **Tecla**, la **Nona**, l'**Oleguera**, la **Badada**, l'**Esquella Alta**, l'**Esquella Baixa** i una de

nova, la **Cristina**, per haver-se casat la Infanta a la catedral.

De la resta, el més interessant que cal esmentar, des del terrat, és **el cimbori de noranta metres, rematat amb la figura de Santa Helena amb la creu a la mà**, en referència al nom de la basilica. **Creu que fou visionada pel seu fill, l'emperador Constantí el Gran, que vencé a la batalla de Maxenci i convertí l'imperi romà**

Cripta de Santa Eulàlia

al cristianisme. També hi ha una torre rodona de tres finestres coronada amb la figura d'un cargol indicador de l'escala de cargol que allotja. **Per la part de l'absis, es troba una creu, posada precisament damunt d'on hi ha, en vertical, l'altar major.** I, per acabar, en un lloc no massa discret, s'hi veu un espai cobert de reduïdes dimensions, just per a encabir-hi un home ajupit; era la comuna dels campaners de torn.

En baixar, per tanda, (*l'ascensor només admet vuit persones*), vam contemplar el retaule i altar de la **Mare de déu de la Mercè** on hi figuren **Sant Pere Nolasc, Sant Ramon de Penyafort,** el rei **Jaume I** i, petiteta, camuflada sota un núvol, la **Mare de Déu.** **Després vam baixar a la cripta de Santa Eulàlia, sota el presbiteri.** Ens feren seure i ens explicaren els relleus del sarcòfag de la Santa, que versen sobre la seva vida, martiri i mort. **Només tenia tretze anys, però tenia molta facilitat de paraula. El pretor romà prou que la va escoltar, però la va fer executar. En memòria seva, el nombre d'oques que hi ha al claustre sempre ha de ser de tretze; excepte quan se'n mor una.** Aleshores n'hi han de posar dues de cop, perquè, si no, la nova seria vilment assetjada per la resta. Coses d'animals.

Tot seguit vam prosseguir amb la visita. Ens van explicar el retaule de **Sant Marc**, patró dels sabaters. Pel que es veu aquest fou un gremi molt important i amb molts diners. La senyora Isabel, vídua d'en Manel Tosca pare, treballadora d'aquest ram, va tenir l'oportunitat de relatar i també de preguntar sobre el particular.

En ésser al davant de la pica baptismal, na Joana ens va ensenyar unes fotografies del soterrani que té l'entrada a la plaça del Rei i que comunica fins aquest lloc; dins dels passadissos del qual hi ha unes piscines que els primers cristians feien servir per batejar els nous fidels submergint-los-hi. I el **Sant Crist de Lepant**, amb el **sarcòfag barroc de Sant Oleguer**, a l'antiga sala capitular, el veiérem des de la nau central perquè se'ns acabava el temps. Els de seguretat ens treien cap a fora. Tancaven la Seu!! Na Joana ja ens digué des d'un principi que només amb un dia de visita no en tindríem pas prou. Hi haurem de tornar.

Una vegada acabada la visita a la **catedral de la Santa Creu de Barcelona**, ens acomiadàrem dels companys que no venien al dinar. Vam quedar un grup de trenta.

El restaurant, ubicat en aquell sector, triat pel Sr. Tosca, va ésser molt acollidor, de menjar casolà i, com que només van obrir per a nosaltres, ens hi vam trobar com en família. **Una bona excursió cultural. Sí senyor. ©**

Nau central

Cimbori amb la figura de Santa Helena

HERÀLDICA (VII)

Per Rafael Portell
Acadèmic de la Belgo-Española
de la Historia

FIGURES HERÀLDIQUES (III)

Quan parlem en línies generals del xebro o cabiró vam dir que es tracta d'una peça honorable de primer ordre. **Normalment adopta la forma d'una "V" invertida i és el resultat de la combinació parcial de la banda i de la barra.**

Encara que és emprada en l'heraldica espanyola, no ho és amb gaire profusió; en canvi, en l'heraldica britànica i francesa sí que és més emprada.

Amb freqüència es veuen escuts plens de xebrons en metall i d'esmalt en un número parell o imparell, als quals s'anomena "**xebronat**". En canvi quan l'escut està partit i el metall d'uns xebrons s'oposa a l'esmalt dels altres i viceversa se l'anomena "**contraxebronat**".

A pesar que són innumbrables les formes i mides que poden adoptar esmentarem els xebrons que més s'empren en heraldica.

BRISAT

És el que té la punta disjunta.

MANGANT

També anomenat romput, és aquell que té separada alguna part dels seus flancs.

APUNTAT

Són aquells que tenen les seves puntes en el cor de l'escut, pel fet d'estar un d'ells girat.

ACOSTAT

És aquell que té la punta inclinada i girada al flanc dret de l'escut i se sosté sobre una de les seves cames en lloc de tenir la punta vers al cap.

MERLETAT

El xebro té forma de merlet.

CORDAT

Està format per cordons o cordes. No s'empra en l'heraldica peninsular.

CRENELAT

És una forma peculiar de dibuixar el xebro. Tampoc és emprat en la Península.

CORBAT

Aquest xebro té forma de corba.

ESCACAT

Se'n diu d'aquell que està format per escacs.

ONDAT

Està format per ones.

TREVOLAT

Se'n diu d'aquell que acaba en un trèvol en el seu vèrtex. És molt emprat en l'heràldica centreeuropea.

NOBLESA CATALANA

CAMIL FABRA I FONTANILLS MARQUÈS D'ALELLA

Va néixer a Barcelona el 9 de febrer de 1833. Era fill de **Joan Fabra Illas**, fundador del Banc de Barcelona i de **Carme Fontanills**. Va pertànyer, per tant, a l'alta burgesia catalana del segle XIX, que tant impuls econòmic, cultural i social va aportar a la societat de Barcelona, un tant retreta en els seus costums.

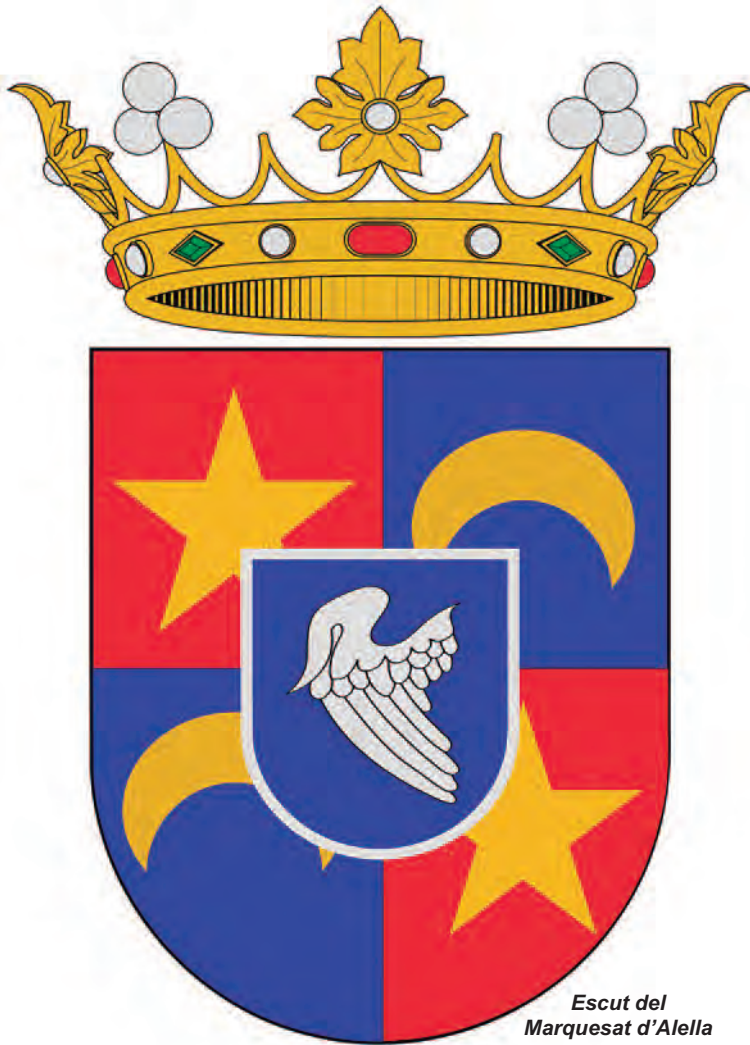
Des de ben jove fou educat en els negocis pel seu pare, fins a tal punt que ja en l'any 1860 va fundar una societat tèxtil que tenia el domicili social en el poble de Gràcia, proper a Barcelona, que s'anomenava "**Camilo Fabra y Cia.**" i que es dedicava a elaborar xarxes de pescar amb fil de lli.

El lli el comprava a un altre empresari de la zona catalana anomenat **Ferran Puig i Gibert**, que tenia la fàbrica de filatures a Sant Andreu del Palomar. **A més d'home d'empresa, políticament era senador del Regne.**

Les relacions entre els dos industrials es va anar finançant amb el temps, fins a tal punt que es va casar amb la seva filla Dolors, i tots dos van fundar una nova empresa anomenada "**Puig i Fabra**" que més tard va passar a anomenar-se "**Camil Fabra i Companyia. Successors de Ferran Puig.**" **Aquesta nova companyia fou l'origen de la tan famosa "Cia. Anònima Fabra i Coats, S. A."** que va assortir de filatures el món sencer durant dècades. El 1884 es va fusionar amb una companyia que posseïa Manuel Portabella, i es va constituir la societat "**Fabra i Portabella**", ja com a societat anònima per accions.

La seva participació en la creació i direcció de noves empreses va esdevenir una labor molt fecunda. Relacionar les societats en les que tenia interessos és tan llarga que depassaria els límits d'aquest text. Basti dir que va ser President d'Obres del

Escut del Marquesat d'Alella

Port de Barcelona, conseller de "La Catalana" d'assegurances, "Cia. Ferrocarrils de Tarragona a Barcelona", "Crèdit Mercantil" "Banc Hispano Colonial" "Fomento de la Producción Española" etc. Pertanyia a la "Societat Econòmica d'Amics del País de Barcelona". També fou membre del patronat organitzador de l'**Exposició Universal de Barcelona** de 1888.

Camil Fabra va saber compatibilitzar la seva activitat empresarial amb la política, ja que va ser Alcalde de Barcelona, Diputat a Corts, Senador del Regne por Barcelona.

Degut a la seva educació, cultura i poder econòmic es va convertir en un dels personatges més destacats de la vida social catalana, i va ser President de la Societat del Gran Teatre del Liceu, del Liceu Filarmònic Dramàtic de S.M. la Reina Isabel II (*actual Conservatori del Liceu*) i de la Societat de Foment de la Crià Cavallar de Catalunya.

Casa seva va ser el centre de les vetllades i festes més importants de l'aristocràcia i l'alta societat barcelonines, que es caracteritzaven pel "**bon gust, galanteria i l'esplendidesa més brillants**".

El diari **La Vanguardia** amb data de **5 d'octubre de 1888** va ressenyar la festa que es va oferir a la **Infanta Doña Isabel**, en els salons de la casa de **Camil Fabra**, a la Rambla de Canaletes:

"La antigua ciudad de los Condes, cuenta entre sus miembros distinguidos al señor don Camilo Fabra, y siendo así, claro es que la buena sociedad se apresuraría a llenar los salones de la Rambla de Canaletes Era la primera fiesta particular ofrecida a S.A.R. la Infanta Doña Isabel y la presencia de la augusta señora completó la serie de atractivos que a los invitados aguardaban en aquella elegante mansión. Así fue, que, llegada la hora, comenzaron a desfilar carruajes por el amplio vestíbulo y a dejar en la escalera lujosa beldades ataviadas con todo el refinamiento de la moda y del buen gusto, en nuestras damas exquisito y delicado por todo extremo. Recibían los dueños de la casa con su proverbial distinción y era opinión de la mayoría de ellos corroborada por la autorizada de la mayoría de ellas, que la fiesta era magnífico alarde de cuánto en esta clase de agasajos puede ofrecer Barcelona a sus más egregios huéspedes. Por los salones discurrían muchos y distinguidos forasteros. La llegada de S.A.R. y de su alta servidumbre, fue saludada del modo consiguiente, bailándose a seguida el rigodón de honor que fue prólogo de brillante serie de vales por la juventud aprovechados con entusiasmo no amenguado por nada un solo momento".

La Reina Regent Doña María Cristina d'Habsburg, en nom d'Alfons XIII, por Reial Decret de 14 de març de 1889, li concedí el Marquesat d'Alella.

Va morir després d'una llarga malaltia, a Barcelona el 24 de juny de 1902.

Estava en possessió de les següents distincions: Gran Creu d'Isabel la Catòlica, Comanador de l'Orde de Carles III, Oficial de la Legió d'Honor, Comanador de l'Orde de la Corona (d'Itàlia), Placa de l'Orde de la Beneficència

Va escriure el llibre "**Código o deberes de buena sociedad**", el 1894

Havia contret matrimoni a Barcelona el 8 de setembre de **1858, amb Maria dels Dolors Puig i Cerdà**, nascuda a Barcelona el 9 de desembre de 1837 i que morí a la mateixa ciutat el 27 de juny de 1905.

D'aquest enllaç van néixer:

Ferran, II Marquès d'Alella, Senador del Regne, Diputat a Corts i Alcalde de Barcelona.

Maria de la Consolació, que va contraure matrimoni amb Marià Fuster i Fuster.

Maria Araceli, casada amb Antoni Ribas i de Casanova. Camila, Dama Noble de l'Orde de Maria Lluïsa. ©

Sant Jordi al Claustre de la Catedral

Vint-i-sis anys després de la mort del més universal dels catalans, Salvador Dalí, rep el més important homenatge a la ciutat de Barcelona.

El Sr. Joan-Xavier Bofill i Pellicer, Gran Mestre de l'Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya, va donar a la Catedral de Barcelona una escultura monumental de Sant Jordi, creada pel geni del surrealisme.

Ahir, vint-i-tres d'abril, dia de Sant Jordi, vaig tenir el privilegi d'assistir, junt amb el voltant de cent cinquanta convidats, a l'acte de consagració de la imatge de Sant Jordi i a la inauguració de la seva nova capella en el claustre de la Catedral. Es tracta d'una escultura original de grandària monumental, que mesura 320x140x235cm i que representa a Sant Jordi matant al drac, el prototip de la qual va ser realitzada en cera per Salvador Dalí el 1976. Aquesta obra pertany a la coneguda com a Col·lecció Clot, col·lecció de quaranta-quatre escultures que van ser realitzades pel mestre Salvador Dalí entre 1971 i la mort de la seva esposa Gala el 1982. Segons Mª Teresa Jiménez, Professora de la UNED -Universidad Nacional de Educación a Distancia de España- conté "els únics temes en tres dimensions que han de ser correctament i honestament descrits com a escultures originals de Salvador Dalí".

Nascut al segle III d. de C. a la Capadòcia (Anatòlia), territori armeni que avui pertany a Turquia, fou fill d'una família romana de religió cristiana que, en morir el seu pare en la seva infantesa, es va traslladar a Palestina, la terra de naixement de la seva mare, d'origen grec. Sant Jordi és el Patró de les Lletres i de diversos ordres militars i cavallerescs. Des del punt de vista de la simbologia, en l'Edat Mitjana representava el bé que triomfa sobre el mal. Els soldats croats amb destinació a Terra Santa van trobar varietat de relleus i pintures bizantines que mostren Sant Jordi amb el drac o la serp. Així l'hispanista egipci Hamdi Zaki relatava en una conferència que l'origen de la iconografia bé podria ser d'influència faraònica: Horus matant la serp, relleu del temple d'Hipis a l'oasi de Kharga.

Avui a Catalunya es regala en aquest dia una rosa i un llibre. El Sant Jordi aprèn a conivir amb el seu propi drac, la seva ombra, el seu ego, i ho transmuta a través de l'amor (la rosa) i la saviesa (el llibre). Símbols de transmutació i transformació de la ignorància en saviesa, de l'obscuritat en llum, de la malaltia en salut i de l'egoisme en generositat.

En l'acte va participar, al costat del Gran Mestre de l'Estament de Cavallers Nobles del Principat de Catalunya, el Sr. Nicolas Descharnes, reconegut com la major autoritat mundial en la figura i obra de Salvador Dalí. Descharnes va manifestar que el mestre, després de la seva reconversió al catolicisme, va signar

Benedicció per part del degà-president del Capítol Catedralici, Dr. Joan Guiteras

contractes d'edició d'escultures que autoritzaven ampliacions, ja que sabia que li faltava temps perquè la seva propaganda catòlica s'expandís per tots els confins del planeta a través de les seves representacions iconogràfiques.

El colofó musical va ser a càrrec d'un quartet del Cor F. Valls, que va interpretar una selecció de cançons catalanes i finalment els Goigs de Sant Jordi.

Barcelona, 24 d'abril de 2016

Francisco Lara Mora

Productor cultural independent

Nicolas Descharnes, Dr. Joan Guiteras, Joan-Xavier Bofill

EQUILIBRI PSICOFÍSIC

CULTURA DE LA MENT

Per Àngel Gordon
Escriptor i investigador

RELAXACIÓ I DESCANS

La relaxació està íntimament lligada a la suggestió: no es pot adquirir el domini d'una sense l'altra. Ja has començat a beneficiar-te de la suggestió, però no en trauràs tot el partit que hauries de treure si no aprens a relaxar-te d'una manera total.

Relaxar-se és quelcom que s'aprèn. Malauradament, ens veiem fustigats y assetjats per totes bandes i per tal cercle d'ocupacions, que ja no encertem a trobar, en aquest dèdal de les suggestions de la publicitat, del medi ambient que ens envolta i de la moda, el camí que condueix a la veritable relaxació. **Intentarem, plegats, descobrir-lo de nou, perquè mereix la pena, ja que la nostra vida sencera és la que pot veure's transformada.**

Sabem que exercim un control directe sobre el nostre cos. I que si pretenem influir sobre el nostre interior, sobre l'aspecte psíquic i moral, hem de passar pel cos, pels músculs, pel físic: la respiració, l'esbargiment, la dutxa freda, etc. Sabem també que, si canviem la nostra

actitud exterior, podem transformar el nostre estat anímic. **Ara bé, de nosaltres depèn i està a les nostres mans canviar la nostra actitud corporal, la nostra actitud exterior.** Estem, per tant, vacunats per sempre contra la enyorança, les idees negres, l'avorriment i tots els estats depressius: en tenim prou amb vigilar la nostra actitud exterior, rectificant-la si és necessari. Podem canviar d'estat d'ànim, tan sols mudant el rostre.

A través de la suggestió, podem gravar en el nostre interior imatges de felicitat, de calma, d'idees d'alegria i de relaxació. Ens és fàcil canviar al nostre antuvi el paisatge mental, com es canvia una diapositiva que es projecta sobre la pantalla: **n'hi ha prou amb prémer un botó i passem d'una imatge de negra tempesta a una altra de sol i de llum.**

El conscient el deixa treballar en pau, el facilita, li parla amb suavitat, mai en to emprenyat, excusant-lo sempre, indicant-li les errades, proposant un pla per fer-ho millor la propera vegada. Cal que domesticuem el subconscient. És necessari educar-lo com s'educa un nen, domar-lo com es doma un cadell. Convé que li donem proves de confiança, no tenir por d'exigir-li un treball excessiu -perquè no es cansa mai- però cal que no li donen presses pel que fa als resultats.

Crec que fa falta un any, o fins i tot dos, per aprendre a viure en harmonia amb el subconscient. És poc, si fa no fa, el mateix que necessiten dos enamorats per conèixer-se i freqüentar-se abans de casar-se.

I, sempre convé recórrer a fórmules positives de suggestió. No dir, per exemple: **-No sóc impacient-** cosa que a més de no ser veritat, és una suggestió negativa. Ni s'ha de dir: **-No em trobo cansat, no sóc tímid-** sinó fer servir paraules y expressions com **JA, MÉS, CADA COP MILLOR**, etc... D'aquesta manera es podrà dir traient-ne profit: **-Ja estic més descansat, -ja em trobo més tranquil, -ja tinc més confiança, -ja vaig millor**, etc...

No deixis de recórrer a les suggestions que tu mateix hakis escollit, després de madures reflexions. Perquè es tractarà de reflexions individuals, personals, adaptades als teus problemes i als teus desitjos. Procura adaptar-te a aquestes reflexions fins que hagin penetrat en profunditat en el teu subconscient, fins que hagin arribat a ser part de la teva vida, transformades en hàbits positius.

Per mitjà de la suggestió, aprendràs a dormir millor, a viure amb menys tensions, a educar millor els teus fills... **I sentiràs el goig de descobrir aquest instrument, aquest meravellós company que tots tenim i que s'anomena subconscient.**

I per practicar amb èxit la suggestió, procura abans que res relaxar-te. Quan tot el teu cos es trobi relaxat, i aflori el teu subconscient, li has de fer els suggeriments d'allò que desitges dur a terme. Fes-ho quan et llevis i abans d'anar a dormir, i cada vegada que en sentis necessitat.

Amb un exemple molt senzill ho comprendràs del tot. Suposem que cerques un nom, com de vegades t'haurà succeït. Saps que el nom acaba en "o", que la persona en qüestió té un cotxe vermell i fuma puros. *Conrado?*

No. *Domingo?* Tampoc. *-El cas és... que venia aquí gairebé tots els dies... Ho tinc a la punta de la llengua...-* Així s'expressa el "cap", el conscient. Cerques un nom i ordenes al teu subconscient que et faci recordar aquell nom que acaba en "o". Després t'ocupes d'una altra cosa, te'n vas a dinar, et distreus en altres ocupacions, et poses a jugar al tennis, etc... I mentrestant, sense tan sols adonar-te'n, el teu subconscient posa en marxa el seu "sistema de classificació", com ho fa un ordinador.

I de sobte, en el moment en què menys t'ho esperes, et proporciona el nom desitjat i exclames: *-Solano! El nom que cercava és Solano, Felip Solano!*

Com es pot explicar que t'hagi vingut el nom? Perquè havies fet la petició al teu subconscient, indicant-li certs trets generals del nom que t'interessava. **I el teu subconscient s'ha posat a treballar sense mostrar cap senyal de cansament, com un ordinador, fins que l'ha trobat.**

Tots hem tingut la següent experiència: si cerquem un nom, com més el cerquem, menys el trobem. És quelcom semblant a aquell cap a qui de res li serveix indagar en els arxius, perquè per a això hi són les secretàries. I el nostre subconscient a més ho du a terme sense cansar-se.

Però suposa ara que quan cerco un nom jo em dic: **-Quina barbaritat, com perdo la memòria! -Com és de dolent envellir-se!** Dit i oblidat, per descomptat. Millor dit, ni tan sols hi he pensat quan ho he dit, si no, no hauria parlat d'aquesta manera. **Però què és el que es produeix aleshores?** Sense adonar-me'n, he passat la petició al meu subconscient, que immediatament es posa mans a l'obra i em prepara... una pèrdua de memòria, exactament como li ho he demanat. **Tot allò que confiem al subconscient, ja es tracti de quelcom positiu o negatiu, ho du a terme. Amb això pots veure millor com és d'important l'orientació mental positiva.**

El subconscient és un secretari, un executant que mai no es cansa. És, així doncs, de capital importància que li ensenyem a treballar, a confiar en ell mateix, preparar-li la feina, en comptes de posar-nos caparruts i obstinar-nos a provar de fer-ho tot por nosaltres mateixos, com fan alguns caps. Si aprenguéssim a fer treballar a fons el subconscient, ens quedaríem estupefactes de veure com es multiplica la nostra capacitat i realització.

Tornem a la comparació per la que hem començat. El cap dicta a la seva secretària unes directrius i les línies generals del seu treball. Després li diu: *-Em tindrà vostè preparat aquest document per a tal dia i a tal hora-. Què farà aleshores? Entrar a cada moment al despatx de la seva secretària per preguntar-li: -Què, avança aquest document? - No aconseguiria altra cosa que exasperar a la secretària i impedir-li que treballi. Per això, un cop li he dictat les normes, la deixaré que treballi en pau.*

És, en efecte, molt important, quan hem donat les nostres ordres al subconscient, no posar-se nerviós, sinó deixar-lo que treballi en pau. I per a que el subconscient treballi en pau, en condicions òptimes, hem de saber practicar la relaxació. **Cal que comencem per la relaxació quan volem arribar a un perfecte domini de la suggestió.** Només en un clima de relaxació i descans el nostre subconscient pot treballar a ple rendiment, en pro de la nostra felicitat. Si el clima és propens a la tensió, al nerviosisme, el nostre subconscient no ens portarà més que dificultats, quelcom de semblant a quan un nen xiscla perquè tot el món, al seu voltant, està nerviós.

Suposem que el cap se n'adona un bon dia que la seva secretària realitza sempre les seves directrius, tinguin o no tinguin sentit. Es dirà: *-No tinc més que demanar-li sempre coses que tinguin sentit. En efecte, de tu depèn que demanis al teu subconscient allò que és bo per a tu, allò que et farà feliç.*

Suposem, en un altre cas, que el cap no parla a la seva secretària més que per renyar-la i que mai li dirigeixi un compliment. No fa més que carregar l'accent sobre les seves errades. *No et sembla que les relacions entre ambdós seran cada vegada més tenses?*

Doncs bé, el mateix ens passa amb el nostre subconscient: amb massa freqüència les nostres relacions mútues són d'allò més tenses. Renyo el meu subconscient quan parlo així:

- ***Sempre sóc el mateix, jo... ¡ Quin despropòsit que acabo de fer...!***
- ***Havia d'arribar, ho veia venir...!***
- ***No et pots imaginar com em detesto!***
- ***Si s'ha de fer alguna ximpleria, pots estar segur que allà hi seré jo...!***

Quantes frases d'aquest estil, quantes suggestions negatives ens evitaríem si fóssim conscients del mal que

ens fan, sense comptar totes aquelles suggestions negatives que ens envolten i ens assetgen (*aquelles suggestions criminals de les quals parlava fa un moment...*)

Tot això es grava en la "cinta magnètica", del nostre subconscient. I aquest la utilitza, per dir-ho d'alguna manera, per fer la seva feina, quelcom semblant a com la secretària fa servir els arxius que contenen tots els documents que necessita. De la mateixa forma treballa el nostre subconscient.

Si per exemple, he de trobar-me amb una persona, el meu subconscient comença a treballar. Immediatament n'extreu la "bobina" que conté les trobades que he tingut al llarg de la meua vida, des que tenia uns mesos. Les classifica i en treu el compte: 1.382 etiquetes "trobades amb gent". D'aquest nombre diguem que hi ha 1.278 amb el títol "trobades negatives" i, 104 de "trobades positives". El meu subconscient tot seguit suggerirà al meu cos sencer que abandoni la partida, *-Marxa...!* - I començaré a posar-me nerviós, amb les mans xopes de suor se m'encendrà el rostre, tremolaré tal vegada de cos sencer. Oblidaré el nom de la persona, se m'embarbussarà la llengua, *"ficaré la pota"*, i acabaré dient: ***-Altra vegada, però si ja ho sabia jo!***

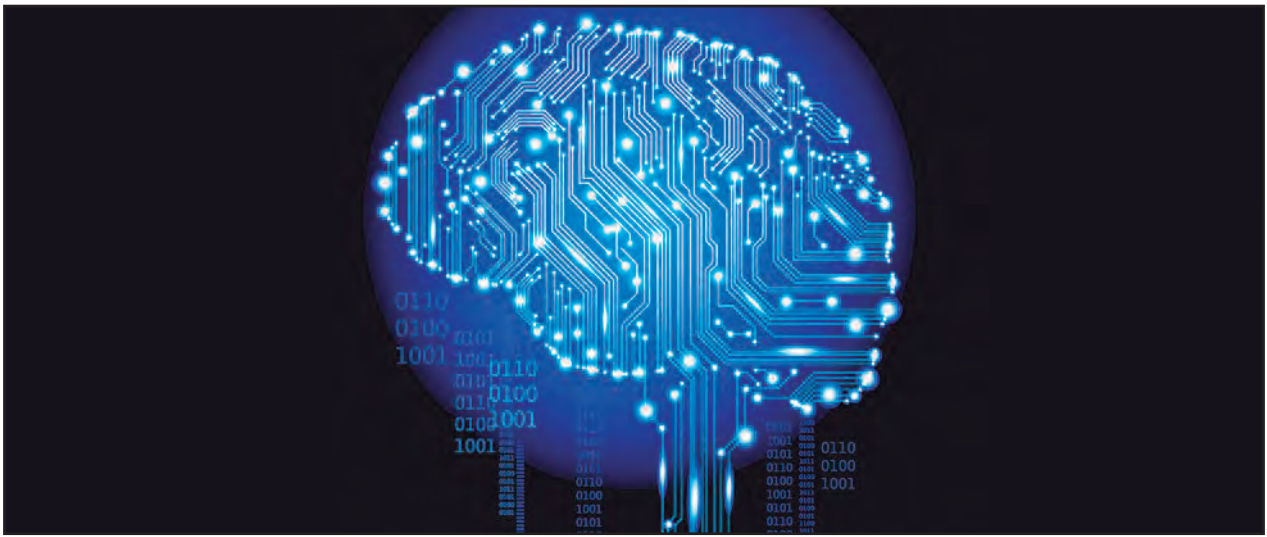
Podríem continuar així amb tantes i tantes altres situacions de la vida diària: les dones, l'educació dels fills, els exàmens, les matemàtiques que se m'ennueguen, la por a la foscor, etc...

Agafa't ara el temps que sigui necessari per "passar una bobina" del teu subconscient. Intenta, per exemple, reviure amb el pensament algun esdeveniment de la teua vida del qual hagis extret una lliçó. I després pregunta't si la lliçó que havies extret era bona o dolenta.

Per exemple, si quan passes revista al passat recordes l'aspecte ridícul que vas tenir quan et vas enfrontar per primer cop amb una noia (o amb un noi), i la decisió que aleshores vas formular de no parlar mai més amb noies (!), ja veus que la lliçó que en aquell moment vas extreure no era bona.

Pren-te uns minuts per reflexionar...

Molt sovint, en canvi, demanem al nostre subconscient coses que no ens interessin que apareguin, però ell ens les porta fidelment perquè li "hem fet la petició".

Per exemple, quan comença la primavera, em dic: **-Vaja! ja estem a la primavera, ja em ve la grip al damunt.** Sense saber-ho hem dut a terme la petició. **-Avui és dia de planxa, ja estic veient que m'agafarà mal de cap.** El subconscient es posa mans a l'obra i em serveix la grip o la migranya que he demanat:

-La senyora està servida... La grip del senyor està aquí! aleshores exclamem: **- Ja ho sabia jo! No t'ho havia dit?** Doncs, és clar que ho sabíem: **nosaltres i ningú més que nosaltres som els artífexs de la nostra desgràcia o de la nostra felicitat.**

El nostre subconscient ens serveix la salut si li "*fem la comanda de salut*". Ens ofereix la malaltia, el fracàs, el cansament, si li formulem una comanda de cansament, fracàs o malaltia. No executa cap selecció. Es limita a executar fidelment l'ordre transmesa. **Sembla increïble? Increïble... però cert!**

L'home és capaç d'explorar el fons dels oceans i del cosmos, però ignora amb freqüència les profunditats del seu ésser. Això, és que va empènyer, a exclamar a aquell gran humanista francès "**L'home, aquell desconegut**". L'home no mor, ens assegura ell, sinó que es mata.

No et resulta extraordinari posseir dins teu aquesta mena d'ordinador, disposat a executar la teva mínima ordre? Només de tu depèn dominar-lo, transmetre-li les ordres oportunes que construeixen la teva felicitat. Totes aquestes ordres, aquestes "*peticions*", són les suggestions.

Ara pots comprendre per què la suggestió no és en cap cas "enganyar-se un mateix convencent-se de quelcom", és, pel contrari, ordenar-se quelcom a un mateix. Per algun motiu l'Església Catòlica no reconeix com autèntics molts miracles. És que la suggestió de curar pot ser suficientment forta com per aconseguir efectivament la curació.

La suggestió, de la mateixa manera que pot curar-nos pot matar-nos, però no fa pas miracles.

Gràcies a la suggestió, molts dels obstacles que abans consideraves murs insalvables, en endavant no seran més que trampolins per avançar millor en l'existència. Et resultarà còmode i fàcil franquejar tots els obstacles així que hakis adquirit una confiança indestructible en la teva

força i en les teves capacitats. Confiança que et vindrà pel domini del fenomen de la suggestió i de la relaxació.

No et demano que em creguis a cegues, et demano que facis la prova.

Per descomptat, aquí no trobaràs més que l'ABC de la suggestió. Els teus estudis personals i una pràctica constant et permetran aprofundir en el tema, experimentar els seus efectes, descobrir el seu historial, naturalesa, categories i condicions d'eficàcia. I sobretot, arribaràs a dominar la pràctica de la suggestió fins al punt que no et reconeixeràs a tu mateix. I només per això se'n beneficiaran els teus fills, amics, empleats... La suggestió es troba, de fet, en el mateix cor de les nostres relacions amb els altres. L'educació dels fills no és més que una sèrie de suggestions i la reeducació d'un mateix està plenament basada en la suggestió.

És, per tant, extremadament important aprendre a viure en bona relació amb el propi subconscient i explotar totes les seves virtualitats. És molt interessant aprendre a servir-se'n en l'educació dels fills. Moltes malalties, aptituds, comportaments, atribuïts per costum a l'herència, no són, sovint, més que el resultat de la suggestió.

Recordaràs haver escoltat, quan eres petit, suggestions com aquestes:

- **No faltava més, sempre arribes tard.**
- **No ploris d'aquesta forma, sembles una nena.**
- **No ets capaç d'escoltar.**
- **Com és de poc agradable educar els fills.**
- **Tots els homes sou iguals.**
- **Ja som a la tardor, compte amb la grip.**
- **La vida no mereix la pena ser viscuda.**
- **Gandul, mandrós!**
- **Sempre seràs un ronsa!**

I tots aquests malnoms que es donen als nens: la gorda, el poruc, el quatre-ulls...

Si en fóssim conscients, són altres tantes suggestions negatives criminals les que poden marcar el nen i fer que esdevingui efectivament un mandrós, un ronsa, etc. **Perquè totes aquestes suggestions, aquestes reflexions, aquests prejudicis, queden gravats indeleblement en el nostre subconscient.** ©

JOAN MARGARIT I PAU

un gran humanista

Per Joana Tarín

Joan Margarit i Pau fou bisbe d'Elna, de Girona i també cardenal. Va ser home de confiança dels reis Joan II i Ferran el Catòlic i home clau del bàndol realista durant la Guerra Civil Catalana.

Joan Margarit i Pau, fill de Joan Margarit i Peguera i de Caterina de Pau, nasqué a Girona l'any 1422 i era el quart de cinc germans. Estudià dret civil i canònic a Itàlia, a Bolonya. El 1453 fou nomenat bisbe d'Elna, fet que el va obligar a tornar a Catalunya i li va permetre començar-hi la seva carrera política oficial com a membre del braç eclesiàstic a les Corts de Barcelona, des de 1454 a 1458.

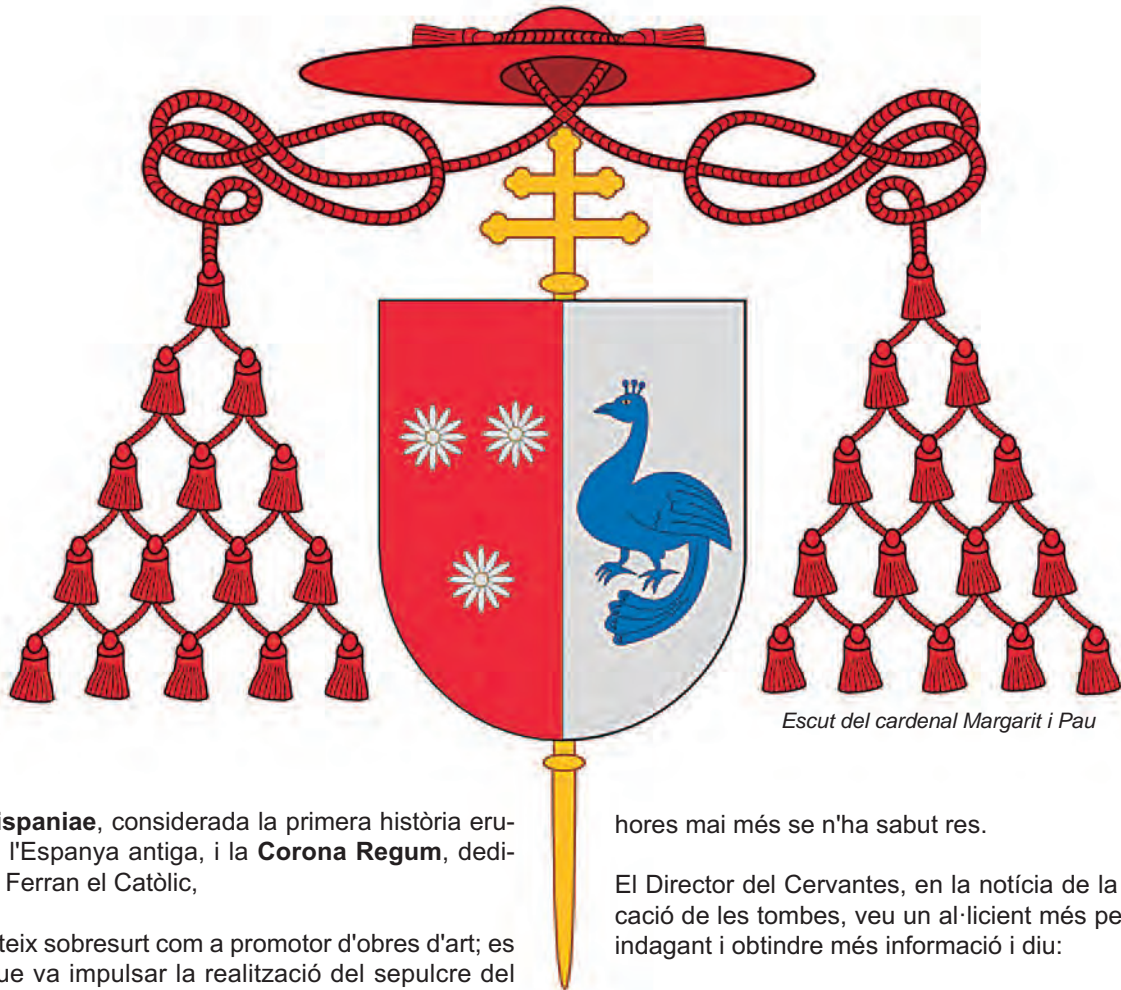
Va arribar a ser ambaixador d'Alfons el Magnànim davant del rei de França, ambaixador de Joan II en el congrés de Màntua, ambaixador de Ferran el Catòlic

al Senat de Venècia i va acabar sent nunci papal per la Corona d'Aragó. En el 1459 a Màntua participà amb el papa Pius II en la preparació d'una ofensiva contra els turcs. Sent bisbe de Girona l'any 1461, va fer de mediador en les discrepàncies entre el príncep de Viana i el rei Joan II, que el va nomenar ambaixador davant del papa Sixte IV i del rei de Nàpols. **El 15 de novembre de 1483 fou nomenat cardenal pel papa Sixte IV.**

Fou un literat que va marcar el pas de l'estètica medieval al renaixement i **va esdevenir un dels més importants representants de l'humanisme a Catalunya.** De les seves obres escrites en llatí destaquen els **Paralipome-**

Tapís de l'època que representa el cardenal Joan Margarit i Pau

Escut del cardenal Margarit i Pau

non Hispaniae, considerada la primera història erudita de l'Espanya antiga, i la **Corona Regum**, dedicada a Ferran el Catòlic,

Tanmateix sobresurt com a promotor d'obres d'art; es creu que va impulsar la realització del sepulcre del seu oncle, el bisbe **Bernat de Pau**, a la capella de Sant Honorat a la catedral de Girona. El seu escut hi figura en un extraordinari frontal de l'altar, que es conserva en el tresor de l'esmentada catedral, en què en **Joan Margarit** hi apareix als peus de la Mare de Déu.

Joan Margarit i Pau va morir a Roma el 21 de Novembre de 1484, com a cardenal de Balbina, en un diumenge particularment plujós, i el seu cos fou portat i enterrat provisionalment a l'església de **Santa Maria del Popolo**. La seva voluntat era que les restes fossin dipositades a la catedral de Girona, però no es va fer. Al cap d'uns anys unes reformes al temple de Santa Maria del Popolo, van obligar a moure la tomba i es va perdre el rastre.

La tomba d'aquest català il·lustre que podia haver estat papa, ha estat desapareguda durant cinc segles.

El periodista i filòleg **Sergi Rodríguez López-Ros**, actual **Director de l'Institut Cervantes** a Roma, estava fascinat per la figura d'en Margarit i durant uns quants anys **ha estat buscant el sepulcre per posar fi a un enigma de la historiografia catalana**. Després de molts estudis i indagacions, està convençut que la tomba es troba en una sala dedicada a la catequesis a l'església de Santa Maria del Popolo. **El que més li cridà l'atenció és una làpida amb tres margarides, com les del escut d'en Margarit.**

El 1555 un cronista local que registrà les tombes de la basílica, no menciona la d'en Margarit. Des d'ales-

hores mai més se n'ha sabut res.

El Director del Cervantes, en la notícia de la identificació de les tombes, veu un al·licient més per seguir indagant i obtenir més informació i diu:

“És una figura encara poc valorada i poc investigada, un humanista català que fou un hàbil diplomàtic i un gran mediador de Ferran el Catòlic en la política d'expansió per la Mediterrània, de pactes, d'influències amb els papes i d'una política que va donar grans resultats. S'haurien d'acabar d'editar les seves obres completes i analitzar-les a fons per a la seva projecció de futur.” ©

Posible escultura funerària de Joan Margarit, a Roma (amb tres margarides)

Castell JALPÍ

Per Lluïsa Goberna

El Castell Jalpí, amb un marcat estil eclèctic i romàntic i amb tota una història al darrera, està situat en un emblemàtic indret natural de la localitat d'Arenys de Munt, al Maresme.

La visita que l'Institut va fer el passat 5 de juny a **Can Jalpí, una antiga casa pairal de les més notables de la localitat**, reconvertida en castell, va ser del grat de tothom, ja que la nostra guia, la **Meritxell Jubany**, ens va fer un interessant i disseratat recorregut per les diferents estances nobles del castell, el patí d'armes, l'antic celler i, en la part exterior, pel jardí, el llac artificial i el roure de Gernika, del qual explicarem els detalls més endavant.

La Meritxell ens va anar introduint per la història dels seus propietaris, sobretot l'últim **Cavaller de Jalpí**, així com pels diferents esdeveniments que ha viscut l'edifici fins a la restauració més recent que s'ha portat a terme.

La història de la nissaga dels Jalpí es remunta a l'any 1392. En documentació de l'època ja s'esmenta un tal **Bernat Jalpí**, que comprà els ribatges de la mar dels castells de Palafoll i de Blanes.

El **Castell Jalpí**, que fou bastit sobre una masia o casa pairal documentada des del segle XIII, és un gran edifici

de planta rectangular amb una planta baixa i pis. Les restes més antigues que es conserven d'aquest casal residencial són les del celler, que va ser afegit a la part posterior de la masia original de planta basilical. Està cobert amb volta de creueria d'estil gòtic i en les claus es poden veure motius heràldics. El més interessant són les nerviacions construïdes amb maons i les voltes amb plec de llibre, segurament del segle XVI.

A principis del segle XIII (1218), van ser-ne els propietaris els **Berenguer de Dois**. Mes tard, la propietat passà als **Tries**, batlles d'Arenys de Munt, que posteriorment, **al segle XVII, van enllaçar amb la família Jalpí, per casament de la pubilla dels Tries, Àngela Tries i Sala, amb l'hereu dels Jalpí, Josep March de Jalpí i Subirós**, que tenien extenses propietats a Pineda, Tordera i Sant Celoni.

Es fa esment en la història del castell pel seus fets rellevants sobretot en el terreny econòmic, d'en **Bernat de Jalpí, que es casà amb la pubilla dels March** d'Hostalric. També d'en **Pere Miquel Jalpí i March, que va obtenir el títol de cavaller per privilegi que li atorgà Felip II** (segle XVI). Va ser l'impulsor de la indústria dels molins fariners. **Pere Miquel** i els seus descendents van canviar l'ordre dels seus cognoms a partir del 1594 per disputes patrimonials i es van dir des d'aleshores **March i Jalpí**. El 1617 **Bernat March i Jalpí** va comprar la

quarta part del dret de moldre en el molí d'en Roig. De **Bernat March de Jalpí** es pot llegir en el seu dietari que nou de cada deu pagesos torderencs estaven endeutats fins a la seva mort. Els protocols notariaus confirmen que el 73% de les compres de blat eren a crèdit. **Aquestes dades donen credibilitat al raonament escrit en el seu dietari pel cavaller de Jalpí**. També s'esmenten, al segle XVII, en **Josep de Jalpí i Julià**, que fou **Canceller de Catalunya** i **Joan Pau March de Jalpí, Conseller en cap**.

Entrada planta baixa

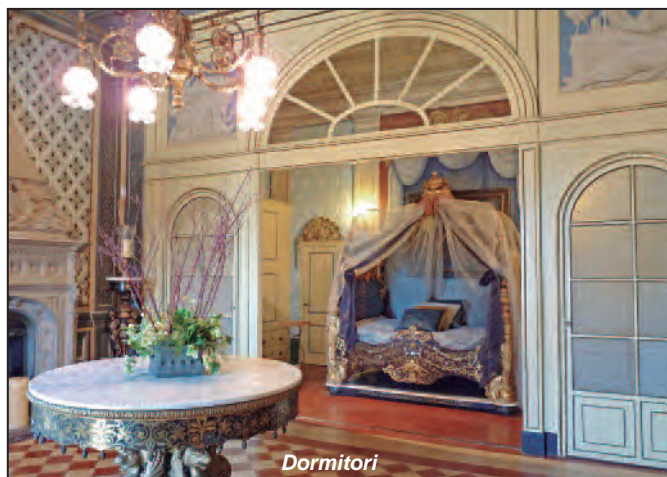

Celler

Menjador

Dormitori

Despaitx-biblioteca

I donant un salt en el temps s'arriba al segle XIX quan els Jalpí van emparentar amb els Borràs degut a l'enllaç de la pubilla dels Jalpí amb l'hereu dels Borràs de Barcelona. El seu fill August Borràs i Jalpí es casà

el 1891 amb **Sofia Algorta de Albaroa**, una rica hereva de la localitat de Lekeitio, al País Basc. Aquesta va ser una parella que degut a la seva alta posició social i econòmica no s'estaven de fer realitat tots els luxes i extra-

vagàncies possibles d'aquella època. **Va ser August qui va convertir l'antiga masia en un castell.** Per aquest motiu es van fer diverses i profundes reformes a la finca. **Es va fer construir un pati d'armes, torres amb merlets i una muralla de defensa com de l'Edat Mitjana.** L'interior del castell el va ornamentar amb armadures, tapissos i obres d'art, tot amb la decoració i l'estètica neoclàssica i neomedieval imperants a l'època, condicionat per una vida sumptuosa. Així mateix es va fer construir un llac artificial navegable, un jardí amb plantes exòtiques, un far i un cinema privat. **A més va emprendre la tasca de fer la reconversió dels molins fariners en centrals elèctriques, que van aportar moltes millores a la localitat.**

Abans de la remodelació de Can Jalpí

Després de la remodelació

A. T. V. — 2984 - ARENYS DE MUNT. Torre de D. A. Jalpí

August Borràs i Jalpí va esdevenir tot un referent per al progrés de la zona amb iniciatives capdavanteres de tot tipus: la reconversió dels antics molins fariners, que ja hem citat, una fàbrica de gel, i la conversió de Can Jalpí de Tordera en el brollador Jalpí, l'aigua del qual s'embotellava per a la seva distribució. **El nom comercial fou "Agua Jalpí", que, com en altres projectes que va portar a terme, va esdevenir tot un referent per a Tordera.** L'aigua embotellada as-

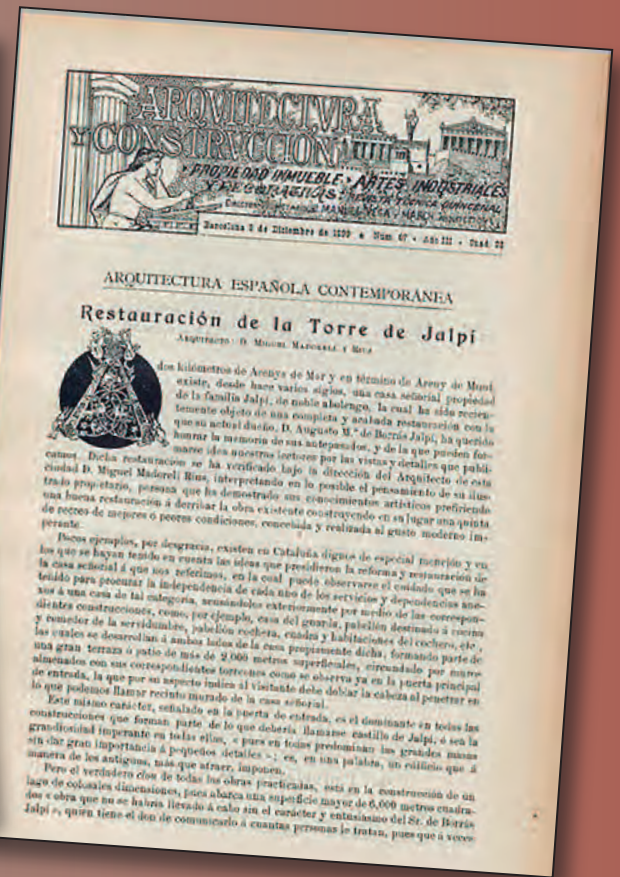

ARENYS DE MUNT.

En Casa Jalpi.—Importants son las obras que s' están realisant en aqueixa hermosa finca propietat del Ilm. Sr. D. August M.ª de Borràs Jalpi i de Mercader. Aixecant la muralla hi treballan uns 30 paletas à mes de altres tants homes empleats en diferentès feynas, de manera que ab tanta gent y 18 carros que transportan lo material, s' extrau de la pedrera de ca'n Bellosoell.

Felicitem al Sr. D. August M.ª de Borràs perquè proporciona molta feyna als operaris de nostra vila.

*Notícia de la "La Costa de Llevant",
21 de juliol de 1895*

La reforma va ser objecte d'un article a la revista "Arquitectura y construcción", (1899) n. 67, p. 357-358

solí un gran prestigi, en part gràcies a la seva comercialització a Barcelona amb motiu de l'epidèmia de tifus. L'aigua Jalpi atorgava un valor diferenciador al seu producte, enfocat com a mesura preventiva o element terapèutic; per això es distribuïa preferentment en farmàcies. El 1915 va obtenir el Gran Premi en l'Exposició Nacional.

Quan morí al 1922 havia venut bona part del patrimoni familiar per fer front a tots aquests projectes. **Fou un mecenes de les més diverses causes culturals i socials, que s'identificà amb la causa del catalanisme del tombant de segle.** Va deixar com a successors la seva esposa Sofia, propietària de dues parts dels seus béns,

Roure de Gernika, del Castell Jalpí, amb la inscripció

“GUERNICAKO ARBOLA, Ceceila 1900”

i el seu fill Miquel, únic fill del matrimoni, posseïdor de la part restant. L'any 1926, les indústries Jalpí estaven en situació de fallida tècnica i degut a les fortes disputes entre la mare i el fill al final **van acabar subhastant tots els béns que quedaven del gran patrimoni acumulat durant molts de segles.**

Un dels atractius que es poden veure encara actualment en el jardí del castell és el roure de Gernika. August Borràs i Jalpí el va fer plantar en honor a la seva muller que, com hem dit, era basca, per tal que evocés la seva enyorada terra. El roure original de Gernika va morir fa uns anys i se'n va tornar a replantar un altre, però el plançó centenari que August i la seva dona Sofia van portar de Gernika ha sobreviscut al temps.

Es conserva protegit per una tanca metàl·lica en què hi ha una inscripció que diu: **“GUERNICAKO ARBOLA, Ceceila 1900”**. L'any 2004 el president del Parlament Català i el president del Parlament Basc van fer un homenatge al roure de Gernika català. El roure, així com el far, el llac i la resta del patrimoni del castell estan protegits per llei des del 1980.

L'any 1937, durant la Guerra Civil, Can Jalpí va ser cedida al govern basc, a petició de la Generalitat, com a casa d'acollida dels nens del País Basc.

En l'actualitat, des del 2004, és propietat de **Grup Serhs**, que va restaurar la finca i la va destinar per fer esdeveniments institucionals, reunions d'empresa, convencions, celebracions privades i activitats culturals. Tot en un espai únic.

Un cop finalitzada la visita ens vam dirigir al **Restaurant Ntra. Sra. de Lourdes**, al mateix Arenys de Munt, on ens van servir, en un ambient molt agradable, un molt bon àpat casolà, ja que aquest emblemàtic restaurant té

tradicció de fer una bona cuina.

Després de dinar, els que van voler van fer una passejada pels voltants del restaurant, ja que està a tocar del **Santuari de Lourdes**, que data del 1924 i que és una reproducció de la cova del Lourdes francès. Gaudint del parc, envoltats de natura, va ser un digne colofó d'aquest esplèndid dia. ©

Pati d'armes

FRANCESCA DE QUERALT DE CASTELLNOU, DE CERET

Per Jaume Martell
Antropòleg
social i cultural

Us quedareu sorpresos quan vingueu a conèixer Santa Coloma de Queralt (SCQ). Heu de dirigir-vos on s'ajunten les províncies de Barcelona, Lleida i Tarragona. Aquest punt imaginari és un dels extrems del terme.

El 1718 la Vila quedà inclosa en l'inaugurat i borbònic corregiment de Cervera, i abans d'aquest any, administrativament érem de la Vegueria de Cervera. El 1820, durant el Trienni Liberal, ens inscriviren al Partido de Igualada. I ara estem situats a la província de Tarragona

Podria explicar-vos tant!..., dels portals, carrers i places; de la Capella i l'**Hospital de Santa Magdalena**; del **Castell dels barons de Queralt** i posteriorment dels comtes de Santa Coloma; del **Call Jueu**; de l'església parroquial i el retaule d'alabastre ideat per Jordi de Déu; del **Convent de Bell-lloc**, de les fonts de les Canelles, dels molins fariners, del pou del gel, dels comerços de safrà o dels ramblers, de les fàbriques del tèxtil... **Però avui em vull centrar en una sola persona, que de retruc ens ensenyarà llocs importants de la Vila: Francesca de Castellnou, baronessa de Queralt, que hi arribà per casar-se a començaments del segle XIV.**

A més li devem una gran disculpa; hem de refer els llibres. Per un error d'interpretació ja fa més de cent anys que creïem que la Senyora del sepulcre de Bell-lloc era **Alamanda de Rocabertí i Serrallonga**, muller del baró **Pere V de Queralt i Castellnou**. Però fa uns vuit anys la historiadora **Francesca Español** ens va avisar que els escuts de la dona del sepulcre podrien no ser dels vescomtes de Rocabertí sinó dels Castellnou. **De quins Castellnou? Qui era aquesta Francesca de Castellnou?**

Francesca de Castellnou i Rocabertí

On va néixer? On va créixer?

El seu pare era el vescomte **Jaspert de Castellnou i de Vernet**, sa mare **Alamanda de Rocabertí i Desfar**: una altra **Alamanda de Rocabertí!**, més antiga.

Quan va morir **Jaume I el Conqueridor** es va dividir el seu regne entre els fills Pere i Jaume, que no es van entendre fins al punt que **Jaume rei de Mallorca**, de Montpeller, del Rosselló..., va aliar-se amb **Felip III rei de França**, per anar contra el seu germà. Però no tots els nobles del Rosselló es van sentir vassalls del rei **Jaume de Mallorca**, tot i que el testament del Conqueridor els obligava. **Entre ells el pare de la nostre Francesca: Jaspert V, vescomte de Caste-**

: Portalada de Bell-lloc

Escut dels Castellnou del sepulcre de Bell-lloc

Santa Coloma de Queralt

Il·nou, fidel seguidor de **Pere el Gran**, tenia un castell en un poble ben bonic: **Castellnou d'Aspres**, ara del Rosselló francès, aleshores del Vallespir català.

El 1285, Jaume II, rei de Mallorca, feu plantar les catapultes a un turó al sud-est del castell, i propulsaren pedres sobre el castell. Encara avui podeu tocar les moltes pedres rodones llançades en aquell setge, i avui del turó en diuen "**Roc de Majorca**". Les terres i béns del vescomtat de Castellnou van ser segrestats i fins a 1298 no els van ser restituïts.

Pedres de catapulta

Castellnou d'Aspres i Canigó

La veritat és que no sabem de moment on va néixer Francesca, ni quan. Però sí que sabem que pels volts de 1302 ja estava casada amb **Pere IV de Queralt i Anglesola, a SCQ**. Han passat 17 anys de la pèrdua de territoris i, per tant, podem pensar que si es va casar amb més de 18 anys va néixer abans del setge de 1285... El que sí que podem imaginar és que Francesca no passà la seva infància a Castellnou. **Potser al Castell de Peralada?** Ja que era aleshores dels Rocabertí, i sa mare **Alamanda** era filla del vescomte de **Rocabertí** i d'**Ermesenda Desfar**, senyora en part de Peralada... **Potser en algun altre lloc, protegits pel Rei Pere, del qual eren vassalls fidels?**... no ho sabem del cert!

Primers anys de matrimoni: Baronessa de Queralt

Francesca de Castellnou, Senyora de Ceret, estava promesa amb **Pere de Fenollet i Canet**, dels veïns vescomtes d'Illa, però les circumstàncies no ajuden a aconseguir-la; els **Fenollet** estan amb **Jaume de Mallorca** i els **Castellnou** amb **Pere el Gran**. **Per tant, es trencà la promesa i finalment Francesca es casà amb Pere IV de Queralt i Anglesola.**

Llegim en el protocols notariais colomins notícies dels primers anys de la baronessa de Queralt:

El 1302, el dot que aporta Francesca al matrimoni és de 10.000 sous. El 1307 lloga una criada, que li promet de salari: **"tres mitgeres d'ordi i vestir-la"**. El 1309 lloga a A. Jutglar per l'ofici de claver (encarregat de les claus), i li promet a canvi: **"tres mitgeres de forment, dues camises, dues bragues, unes d'estopa i unes de lli, i calçat, una cota i una gonella i un parell de calces de panyo blanc de Narbona"**. Podem intuir que el baró

firma documents més importants i la baronessa encara no apareix fortament en la vida social.

Família materna de Francesca: El seu tiet **Jofre IV** serà el vescomte de Rocabertí fins al 1309. Un altre tiet, **Pere**, serà bisbe de **Girona**. **Guillem**, tiet també, fou arquebisbe de Tarragona, **va presidir el judici contra els templers de la Corona d'Aragó i els va absoldre (1311).**

Família paterna: El seu pare **Jaspert V** entrarà en guerra (1303) amb els veïns vescomtes de Fenollet, degut entre altres raons a l'incompliment de la promesa matrimonial de sa filla Francesca. **El 1309 trobem a Jaspert com almirall de la flota castellanocatalana, que capturarà la ciutat de Ceuta.**

Baronessa

Però de mica en mica trobem que en les actes notariais les seves decisions van agafant força. Segurament ella vivia més estones al castell de SCQ que el mateix baró. El baró, com a militar i vassall del rei de Catalunya que era, viatjava amunt i avall amb els seus homes: va anar a tractar amb **els templers al setge de Montsó (1308)**, lluità a la **conquesta d'Almeria (1309)**, fou **ambaixador al Concili de Viena del Delfinat (1311)**, **Conseller de Jaume II d'Aragó i lloctinent de procurador a València "dellà Xixona"** per a l'**Infant Alfons (1320)**, i morí a la **conquesta de Sardenya, al setge d'Esglésies (1324).**

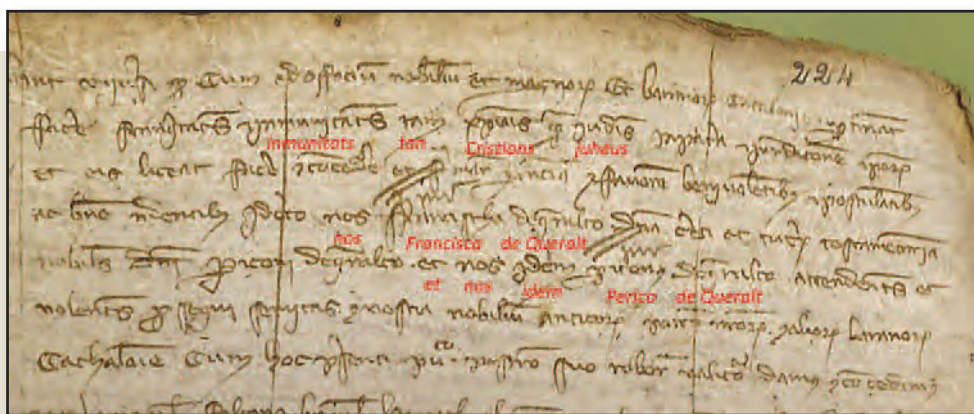
Vídua

Ara sí, com a vídua i tutora del seu fill **Pere**, ara la nostra protagonista desplega tota la seva força i

sensibilitat, i pren determinacions admirables. El 1327 fou un any de grans decisions:

*Ven els castells i la meitat de les rendes de Rauric. Arrenda per un any una tafureria (*lloc on es pot jugar amb diners*). Arrenda les rendes del terme de **Santa Coloma i del terme de Queralt...**

Privilegis a Jueus, febrer 1327

***Donà franqueses a la Confraria-Benefici-Hospital de pobres de la Vila. Potser el creà, ja que el seu escut, el de les tres torres dels Castellnou. corona el centre de l'arc d'entrada de la Capella**, que ha estat de l'hospital de la Vila fins a començaments del segle XX.

***Concedeix vint privilegis-franqueses-immunitats als jueus de SCQ. Tres exemples:**

"...Item que els jueus de Santa Coloma no siguin entesos en les constitucions o estatuts que el Senyor Rei hagi ordenat... sobre els seus jueus". Se'ls fa seus. No són jueus reals sinó de la baronia.

"...Item que inquisició general no pugui ser feta contra jueu sinó hi ha l'acusador o denunciador...". A voltes se'ls denunciava simplement per ser diferents, per ser jueus, però ningú es presentava a judici.

"...Item volem que puguin fer escola, o escoles, o oratori amb rotlle o rotlles així com els altres jueus d'altres llocs". El Rotlle es refereix al seu llibre sagrat, la Torà.

Podem dir que va estar present en actes que han marcat la vida colomina durant segles:

*El 1312, el rei **Jaume II** atorgà la fira a la Vila, fira que ha durat fins ben entrat el segle XX.

*El 1331, casà el seu fill **Pere** amb **Alamanda de Rocabertí i Serrallonga**, filla del seu cosí **Dalmau VII**, vescomte de Rocabertí i Senyor del Castell de Perelada.

*El 1335, donà possessió de l'Església i convent de **Santa Maria de Bell-lloc** a **P. M. Fra Berenguer**, cònsol general del reial orde de **Ntra Sra. de la Mercè**. Orde que tenia set o vuit frares que hi vivien, fins a la seva destrucció el 1835. Abans dels mercedaris, ja al segle XIII, al convent hi vivia un congregació religiosa mixta de donats i donades.

Per tot això, si no la tinguéssim en el sepulcre esculpida, potser ens hauríem de plantejar de fer-li algun monument dins de la Vila. Per sort ja el tenim.

Serveixin aquestes paraules per mostrar admiració i reconeixement, per corregir el que s'ha escrit i per aprofundir més en la personalitat d'aquesta gran dona i els fets que van envoltar la seva vida. ©

Sepulcre de Francesca, Santa Maria de Bell-lloc

La Ruta dels descobridors De Cuba a Cozumel

Per M. Lluïsa Pujol
Periodista

Tornem a aigües del Carib per revisar les Illes Gran Cayman i Cozumel (Mèxic), però descobrint dos països referents d'aquesta àrea geogràfica: Cuba, governada per Raúl Castro, i Jamaica, antiga terra de pirates, esclaus i bressol de la música reggae, que té Bob Marley com a rei indiscutible.

L'inici d'un nou viatge és sempre l'inici d'una nova aventura. Viatjar a Cuba era, a més, fer realitat un somni de feia molt temps i que volia assolir abans del canvi polític, que es preveu aviat si tot va bé. Tanmateix, per a mi era important perquè assolia el país número 100 del meu bagatge viatger. Vam estar dos dies a La Habana, abans de salpar i navegar pel Mar Carib en el creuer italià MSC Opera a altres destinacions. Ens vam

desplaçar en tot moment amb un coco-taxi que conduïa una cubana molt eixerida i amb ganes d'ensenyar-nos cada racó de la ciutat. El que vaig veure no em va decebre, tot al contrari. **Tot i que es respira una decadència en el conjunt de La Habana, amb la seva arquitectura art decò, neoclàssica i barroca colonial envellida, la ciutat té un aspecte, una llum, uns cotxes dels anys 50 i una gent que la fan única.**

Església de San Francisco de Paula

Capitolio Nacional de Cuba

Castillo de los
Tres Santos Reyes del Morro

Vam visitar el **Castillo de los Tres Santos Reyes del Morro**, construït entre 1589 i 1630 per protegir l'entrada al port de la ciutat de pirates i invasors; la **plaça de San Francisco de Asís**, aixecada durant el segle XVI, que mira cap al port de La Habana quan els galions espanyols atracaven al moll en el seu pas per les Índies fins a Espanya; el **Centro Habana i Vedado**, la zona més esplendorosa, ja que va ser l'antic feu de la màfia, plena d'hotels i restaurants, amb una animada vida nocturna; l'**església de San Francisco de Paula**, una de les construccions més preuades del patrimoni eclesiàstic de La Habana; **La Habana Vieja, rehabilitada i sens dubte la joia de la ciutat**, que té quatre places colonials principals, els museus més interessants i altres llocs de visita obligada com la **Catedral de San Cristóbal de La Habana** amb façana barroca dissenyada per l'arquitecte italià Francesco Borromini; l'**Edifici Bacardí**, el **Monasterio de San Francisco de Asís** o el **Castillo de la Real Fuerza**. Així mateix vam prendre un "mojito" deliciós -mai abans l'havia pres tant bó- en la terrassa de l'**Hotel Nacional**, un lloc ple d'història i que no es pot deixar de visitar. Vam passar per

Catedral de San Cristóbal de La Habana

la **Plaza de la Revolución**, on destaquen el mural del **Che** i el **Memorial a José Martí**; el **Capitolio Nacional de Cuba**; **El Malecón**, un llarg passeig des d'on es poden veure magnífiques vistes panoràmiques de la ciutat. Per descomptat, vam anar a la **Bodeguita del Medio**, una taberna-restaurant molt famosa on serveixen una deliciosa gastronomia basada en la cuina criolla i una excel·lent música i per on han passat cèlebres escriptors i artistes com ara **Ernest Hemingway** o **Pablo Neruda** i també importants polítics com **Salvador Allende**.

El Malecón

Callejón de Hamel. La Habana

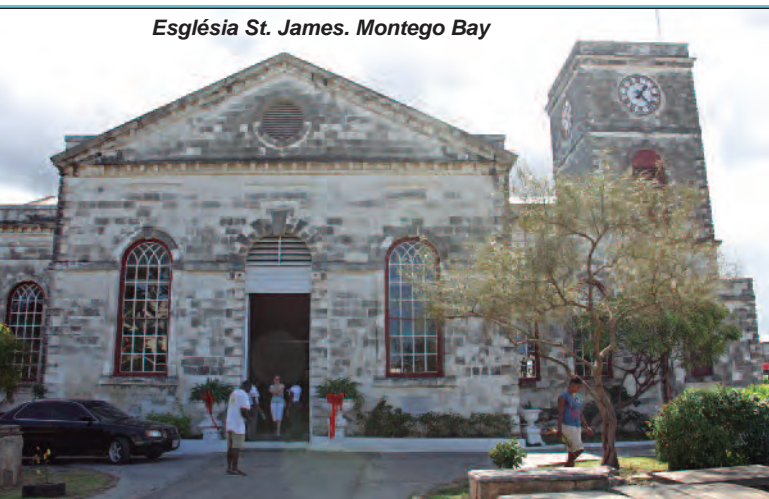
Hi havia dos llocs que teníem molt d'interès en visitar: el **Planetari**, situat al carrer Mercaderes -carrer restaurat per l'Oficina del Historiador de La Habana Vieja, que data del segle XVIII-, construït amb l'ajut del govern japonès l'any 2009, i la participació de l'empresa barcelonina Kelsonik, que va fer una simulació del Big Bang; i la Cinemateca de Cuba, creada l'any 1960, entitat que depèn de l'Instituto Cubano del Arte e Industria Cinematográficos (ICAIC), on vam donar alguns llibres de cinema. **L'última visita va ser el Callejón de Hamel, un dels principals focus de cultura afrocubana situada a la barriada de Cayo Hueso**, a prop del Malecón. L'impulsor d'aquesta iniciativa engegada els anys 1989-90 és **Salvador González Escalona**, escultor i muralista.

Jamaica

A Cuba li va seguir la ciutat de Montego Bay, la quarta ciutat més poblada de Jamaica. L'illa va ser una possessió espanyola coneguda com Santiago, entre 1494 i 1655. Posteriorment, va ser envaïda per les tropes angleses per convertir-se en colònia britànica amb l'actual nom de Jamaica. **El pirata anglès Henry Morgan va ser governador de l'illa a la segona meitat del segle XVII**. El 6 d'agost de 1962 es va independitzar. Té 2,8 milions d'habitants i és el tercer país de parla anglesa més poblat d'Amèrica, després dels Estats Units i Canadà. **Forma part de**

la Commonwealth of Nations. La cap de l'Estat és la reina Isabel II, que ostenta el poder executiu. La capital és Kingston, la ciutat més gran del país. Jamaica és coneguda actualment per ser el bressol de la música reggae i el **lloc on va néixer Bob Marley**, i, més negativament, per l'excés de violència que pateix a les àrees urbanes fins al punt que alguns li posaren el sobrenom de la "capital mundial de l'assassinat". **El 2007 l'huracà "Dean" va destruir el sud de Jamaica**.

Durant la nostra estada a Montego Bay vam veure la plaça **Sam Sharpe**, dedicada a aquest heroi nacional. **Va ser un esclau que va tenir una educació, va ser un orador baptista i líder**. L'any 1831 va convocar una manifestació pacífica contra l'esclavitud, que es va convertir en una rebel·lió armada. Va ser detingut i el 1832

Església St. James. Montego Bay

Escola Mount Olive Basic School. Montego Bay

Creuer al port de George Town

Escultura a la plaça dels Herois. George Town

va ser condemnat a morir penjat. **El 1834 el govern britànic va abolir l'esclavitud i el van fer Heroi Nacional.**

Després vam visitar l'Església St. James, construïda entre 1775 y 1782, amb forma d'una creu grega, que es va reconstruir després del terratrèmol de l'1 de març de 1957. En destaca la vidriera i les escultures de **John Bacon**, l'escultor anglès més important del segle XVIII. A l'esquerra de l'altar hi ha un monument dedicat a **Rosa Palmer**, coneguda com la bruixa blanca de **Rose Hall**. De l'església vam anar a l'escola **Mount Olive Basic School**, per a nens jamaicans de 3 a 6 anys. **Vam veure la precarietat que tenen els nens d'aquesta zona i la necessitat d'ajuts per tirar endavant.** Com agraïment per la visita els nens van cantar l'himne del país. La part final de l'excursió va ser una visita a la **plantació de John Hall**, on ens van oferir productes propis de la regió que s'hi cultiven, com ara fruita fresca, aigua de coco, cafè, licor i també alguns animals que crien, com ara porcs -*hi ha un que respon al nom de David, que és la mascota de la plantació i l'atracció turística*-, cabres i pollastres. Després de menjar i de degustar diversos licors vam tornar al vaixell per continuar la Ruta dels descobridors.

George Town i Cozumel

Les dues següents parades no tenien el factor sorpresa de les anteriors. Era la segona visita a **George Town (Gran Cayman)** i **Cozumel (Mèxic)**.

Pel que fa a Cozumel, ens vam quedar a l'illa per fer una excursió cultural a les rodalies. Vam descobrir com es produeix el cafè, la xocolata, els diferents tipus de tequiles, beguda reina a Mèxic, i artesanía variada local i mexicana. ©

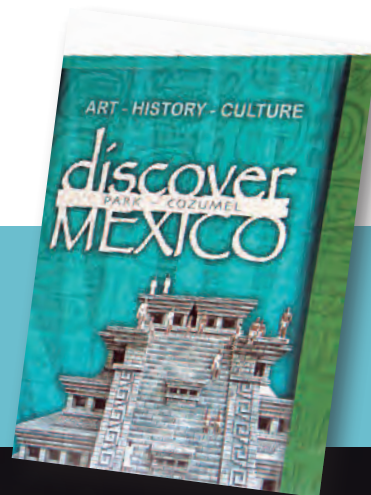
George Town, Illes Cayman

Aquest cop vaig fer moltes més fotos a la capital de les Illes Caiman, especialment a la **plaça dels Herois**, on hi ha algunes estàtues i informació de fets històrics rellevants de la ciutat. **Les escultures en homenatge als mariners recorda l'antic Fort George, construït el 1790 per defensar-se dels francesos i dels espanyols.** L'any 1953 es va inaugurar el primer aeroport a les **Illes Caiman**, així com l'hospital públic de **George Town**. **Barclays va marcar l'inici de la era del comerç formal en obrir el primer banc comercial.**

Park Cozumel en miniatura

Museu d'Art Park Cozumel

CICLE DE CONFERÈNCIES

El passat 12 d'abril va tenir lloc la primera d'un nou cicle de conferències a la Biblioteca Pública Arús, que duia per títol:

“GUIES D'ITINERARIS AL VOLTANT DEL MONESTIR DE LES AVELLANES”

Va anar a càrrec d'en **Robert Porta**, director del Monestir i d'en **Manel Esteban**, autor de les guies. Va fer la presentació **Maribel Giner**, directora-gerent de la Biblioteca. Seguidament el president de l'Institut, en **Jaume Bertomeu**, va dirigir als assistents unes breus paraules per passar el torn a en **Robert Porta**, que va fer una síntesi a través de la història del monestir. Després de la seva dissertació, va donar la paraula a en **Manel Esteban**, que va començar la seva intervenció agraint l'assistència a tothom.

La guies d'itineraris van ser fetes originalment per en **Xavier Sánchez Romeu** el febrer de 2004 i la idea de fer aquestes noves guies va néixer amb l'objectiu d'actualitzar-les tant pel format, amb un nou disseny i molt més petites per poder dur-les al damunt amb més comoditat, com pel seu contingut, amb noves rutes i llocs interessants per visitar.

En el primer volum es recullen els itineraris pel Montsec sud, la **Noguera**, i en el segon pel Montsec nord, el **Pallars Jussà**. **En tots els recorreguts es pot gaudir d'un patrimoni cultural extens, esglésies romàniques, monestirs, col·legiades, castells...** Un dels protagonistes d'aquests indrets en l'època medieval va ser **Arnau Mir de Tost**, senyor dels castells de frontera. També es poden visitar museus, baumes, cellers i un llarg etcètera de llocs summament interessants.

Després de la introducció de les guies es va projectar un PowerPoint amb el qual el conferenciant anava introduint els assistents en la seva extensa labor de camp per tots els recorreguts. El primer llibret consta de 34 itineraris, que abasten fins a 25 Km, mentre que en el segon, abasten fins a 98 Km. Fent servir el **Monestir de les Avellanes** de base, el conferenciant va anar explicant un per un els diversos itineraris, començant pels més propers al monestir. Tots els indrets són d'una gran bellesa i alguns d'ells, absolutament espectaculars, com **El Balconet, el Congost de Mont-rebei, la Pertusa, La Muralla Xinesa de Finestres, entre d'altres. Són uns circuits culturals i alhora extraordinaris per gaudir de la natura.**

Per acabar en **Manel Esteban** va agrair als seus companys de recerca i al **Monestir de les Avellanes** tot el suport rebut per poder portar a bon fi aquestes guies, que se seguiran ampliant, perquè, tal com diu l'autor, **“són unes guies vives”**.

El 26 d'abril va tenir lloc la segona conferència d'aquest cicle, que va dur per títol:

“HEROIS PER LA INDEPENDÈNCIA, CATALUNYA I ELS HOMES DE PARATGE”

En aquesta ocasió, va ser a càrrec de **Manel Tosca**, Clavari dels **Homes de Paratge**. El conferenciant va posar el segle X com a punt neuràlgic, però va fer un recorregut per la història anterior i posterior a aquesta època.

Va començar parlant de la mitologia grega segons Homer, dels déus Urà i Gea. Les llegendes dels homes savis, va dir, han anat molt per endavant de la ciència. Els herois són una creació d'Urà i Gea, ja que amb ells va començar la saga dels déus. La història té un seguiment científic, les llegendes, en canvi, no estan fonamentades però poden ser investigades científicament. La mitologia i la ciència donen un fruit quan s'uneixen. Després d'un breu recorregut pel déus grecs, en **Manel Tosca** va explicar que totes aquestes voltes pel món grec servien per identificar els herois.

Els herois, va dir, no actuen per diners, són altruistes envers la societat. Tot seguit va introduir als assistents fins a l'any 1000 per parlar dels nostres herois. **Els Homes de Paratge van ser un sometent que Borrell II va demanar per lluitar contra les ràtzies d'Almansor.** Va fer un repàs per la història per comentar la fundació dels **Homes de Paratge** i de l'**Estament de Cavallers Nobles**. **Joan I el Caçador** feu referència als **Homes de Paratge**, al segle XIII, en què els donà evidència i sobretot reconeixement. **El 981 Borrell II els instaurà, Jaume I els dignificà i Ferran el Catòlic els va abolir.**

Va parlar de dos herois ibers, dos germans, **Indíbil i Mandoni**, que lluitaren contra els romans el 205 abans C. També d'**Otger Cataló** i els 9 barons de la fama, de **Guifré el Pilós** i la seva llegenda.

El conferenciant, en aquest punt, va demanar als assistents que intervinguessin amb les seves aportacions, per fer la xerrada encara més dinàmica.

Va parlar també de les cases **Comtals de Catalunya**, del segle X, i va fer èmfasi de les dones que van tenir un paper força remarcable com **Ermessenda de Carcassona** i tantes d'altres. Igualment va fer referència al papa **Silvestre II**, que va introduir els números àrabs a Europa.

Mentre feia la seva dissertació, el conferenciant va mostrar en pantalla les signatures dels diversos personatges dels quals feia esment, com **Rafael de Casanova** un altre heroi prou reconegut; **Prat de la Riba**, el creador de la Mancomunitat; el president **Macià**; **Pompeu Fabra**, que va vèncer la temptació de ser nomenat membre de la "Real Academia de la Lengua" i que s'hi va negar degut a la Dictadura de Primo de Rivera; i el president **Lluís Companys**. També va fer esment del Dr. **Salvador Jordà i Alario**, que junt amb **Manel Tosca**, pare del conferenciant, van restituir els **Homes de Paratge** i van donar més importància a la ploma i la poesia. També esmentà en **Jaume Bertomeu i Julià**, reinstaurador de l'**Estament de Cavallers Nobles**. **Artur Mas** també figurava entre els herois, per la seva tasca de portar a terme un referèndum per a la Independència de Catalunya.

I com a digne colofó per acabar aquesta magnífica dissertació, en **Manel Tosca ens va obsequiar amb una gravació de quan el president Macià va proclamar la República Catalana**. Després d'aquests moments tan emotius, en sentir la veu d'en Macià va haver-hi un llarg aplaudiment per part de tots els assistents.

Nota: A **Manel Tosca**, pare del conferenciant, se li ha dedicat un passatge a la localitat de **Viladecans on residia en el que es pot llegir: Passatge de Manel Tosca Barcelona 1921 – Viladecans 2008. Escriptor, poeta, lingüista.**

El passat 5 de maig va tenir lloc l'última de les conferències d'aquest cicle, amb el títol: "TERÀPIA MENTAL I RELAXACIÓ"

Que va impartir n'Àngel Gordon, escriptor i investigador. Després de la presentació de la directora-gerent de la Biblioteca, **Maribel Giner**, i d'unes breus paraules del president de l'Institut, el conferenciant va començar la seva dissertació dient que en principi parlaria de teràpia mental però que també voldria ensenyar als assistents una tècnica de relaxació. Ens va explicar la forma d'entendre la ment i el poder intern que tots tenim.

Ens va llegir un text que va escriure el seu mestre, que era força interessant, però que seria molt llarg de descriure aquí en tan poc espai, ja que era un tema per reflexionar-hi més profundament. Però sí que hi va haver unes frases que val la pena d'incloure: "l'home ve de l'infinit a través del finit. Tot home és buscador de camins, com poden ser l'art, la ciència, la filosofia, etc...tot aprenentatge és un redescobriments. La clau; pensar és crear. Tot té lloc al nostre interior, encara que ens sembli que ve de fora".

Després, en una pissarra, ens va fer una metàfora de la ment amb un cap (**ment conscient**), la secretària (**ment subconscient**) i l'arxiu (**ment inconscient**). Si no hi ha bona connexió, va explicar, entre el cap i la secretària a l'arxiu no es troba res o bé es troba informació que no és bona i que no li serveix al cap. Això passa amb la nostra ment.

Va parlar també de les ones Delta, que pel que es veu se'n generaven més en l'època dels nostres avis que en l'actualitat, sobretot per l'estrès i l'increment de l'electrònica. Les ones Delta generen relaxació. Les ones Theta es generen quan dormim. De les ones Alfa se n'ha trobat un increment en practicants de ioga i meditació. Les ones Beta són les ones de l'agressivitat, del mal humor, del desfogament. Les persones que normalment tenen mal caràcter, són agressives i sempre estan en tensió, tenen molta quantitat d'ones Beta.

Ens va explicar tot això perquè va dir que volia fer una relaxació pràctica amb ones Delta i Theta, i que la música que ens faria escoltar ens quedaria en el subconscient.

Degut a una pregunta que li van fer, va comparar els tres cosos amb la trinitat de la religió catòlica; va parlar del cos físic com el Pare, el cos psíquic com el Fill i el cos espiritual com l'Esperit Sant.

Ens va parlar també de la realitat i la il·lusió. "L'univers hi és sempre que jo el pugui percebre". Tot l'univers està dins nostre. Som els creadors de la creació. Tot l'univers està en la comunicació sense paraules. "Valc cent vegades més del que penso" i si és repeteix una i una altra vegada, el subconscient ens portarà per un millor camí cap a la nostra evolució.

Per finalitzar es va fer una sessió de relaxació acompanyada d'una música preparada per deixar-se anar i que va sumir tots els assistents a un estat de benestar.

Després d'aquests moments tan emotius, en sentir la veu d'en Macià va haver-hi un llarg aplaudiment per part de tots els assistents.

Nota: A **Manel Tosca**, pare del conferenciant, se li ha dedicat un passatge a la localitat de **Viladecans on residia en el que es pot llegir: Passatge de Manel Tosca Barcelona 1921 – Viladecans 2008. Escriptor, poeta, lingüista.**

El passat 5 de maig va tenir lloc l'última de les conferències d'aquest cicle, amb el títol: "TERÀPIA MENTAL I RELAXACIÓ"

Que va impartir n'Àngel Gordon, escriptor i investigador. Després de la presentació de la directora-gerent de la Biblioteca, **Maribel Giner**, i d'unes breus paraules del president de l'Institut, el conferenciant va començar la seva dissertació dient que en principi parlaria de teràpia mental però que també voldria ensenyar als assistents una tècnica de relaxació. Ens va explicar la forma d'entendre la ment i el poder intern que tots tenim.

Ens va llegir un text que va escriure el seu mestre, que era força interessant, però que seria molt llarg de descriure aquí en tan poc espai, ja que era un tema per reflexionar-hi més profundament. Però sí que hi va haver unes frases que val la pena d'incloure: "l'home ve de l'infinit a través del finit. Tot home és buscador de camins, com poden ser l'art, la ciència, la filosofia, etc...tot aprenentatge és un redescobriments. La clau; pensar és crear. Tot té lloc al nostre interior, encara que ens sembli que ve de fora".

Després, en una pissarra, ens va fer una metàfora de la ment amb un cap (**ment conscient**), la secretària (**ment subconscient**) i l'arxiu (**ment inconscient**). Si no hi ha bona connexió, va explicar, entre el cap i la secretària a l'arxiu no es troba res o bé es troba informació que no és bona i que no li serveix al cap. Això passa amb la nostra ment.

Va parlar també de les ones Delta, que pel que es veu se'n generaven més en l'època dels nostres avis que en l'actualitat, sobretot per l'estrès i l'increment de l'electrònica. Les ones Delta generen relaxació. Les ones Theta es generen quan dormim. De les ones Alfa se n'ha trobat un increment en practicants de ioga i meditació. Les ones Beta són les ones de l'agressivitat, del mal humor, del desfogament. Les persones que normalment tenen mal caràcter, són agressives i sempre estan en tensió, tenen molta quantitat d'ones Beta.

Ens va explicar tot això perquè va dir que volia fer una relaxació pràctica amb ones Delta i Theta, i que la música que ens faria escoltar ens quedaria en el subconscient.

Degut a una pregunta que li van fer, va comparar els tres cosos amb la trinitat de la religió catòlica; va parlar del cos físic com el Pare, el cos psíquic com el Fill i el cos espiritual com l'Esperit Sant.

Ens va parlar també de la realitat i la il·lusió. "L'univers hi és sempre que jo el pugui percebre". Tot l'univers està dins nostre. Som els creadors de la creació. Tot l'univers està en la comunicació sense paraules. "Valc cent vegades més del que penso" i si és repeteix una i una altra vegada, el subconscient ens portarà per un millor camí cap a la nostra evolució.

Per finalitzar es va fer una sessió de relaxació acompanyada d'una música preparada per deixar-se anar i que va sumir tots els assistents a un estat de benestar.

CAL RECORDAR...

Genealogia dels primers Comtes de Barcelona

Berà	(801-820)
Rampó	(820-825)
Bernat de Septimània	(826-832)
Berenguer de Tolosa	(832-835)
Bernat de Septimània	(835-844)
Sunifred	(844-848)
Guillem de Tolosa	(848-850)
Aleran i Isembart	(850-852)
Odalric	(852-858)
Humfrid	(858-864)
Bernat de Gòtia	(865-878)
Guifré el Pelós	(878-897)

Otger Cataló (segle VIII), va ser un personatge mític, llegendari, a qui se'l relaciona amb els orígens de la reconquesta catalana.

Es diu que era un noble gascò que junt amb els **Nou Barons de la Fama** van reconquistar els territoris ocupats pels sarraïns. Aquests Nou Barons van donar origen a nou llinatges nobiliaris catalans: els **Anglesola, Almany, Cervelló, Cervera, Erill, Mataplana, Montcada, Pinós i Ribelles**.

Segons la llegenda, el nom de Catalunya, deriva del cognom d'Otger Cataló, anomenat Pare de la Pàtria.

Representació d'Otger Cataló, segons una pintura de Claudi Lorenzale i Sugriña. (Barcelona 1816- Barcelona 1889)

Al voltant del segle IX va ser fundat el monestir de Sant Esteve de Banyoles per Bonitus, de qui es diu que era un home piadós, a partir d'unes terres ermes que li havia cedit el comte **Odilo de Girona-Besalú**. Uns anys més tard, un altre abat, de nom **Mercoral**, va obtenir del rei **Lluís el Piadós** la immunitat reial pel monestir.

Entorn al monestir es va anar construint la ciutat de Banyoles.

L'origen d'Els Segadors

Oficialment, Els Segadors és l'himne nacional de Catalunya des de 1993. El seu origen, però, ve de la combinació d'una balada anònima que es recull al segle XIX que explica els fets de la **Guerra dels Segadors** de 1640 i d'altra de la música d'una cançó popular de sega de to eròtic, "**Els tres garberets**", del segle XVII. Aquestes cançons de tall picant, les cantaven les colles de joves segadors i eren habituals en tota la Mediterrània.

El compositor barceloní **Francesc Alió** va ser qui va unir la lletra dels fets de 1640 i la música de la cançó eròtica i va crear Els Segadors afegint-hi la tornada del "**Bon cop de falç**". ©

Profesora Rossana

Vidente - Escritora - Maestra Espiritual

La Profesora Rossana, profetisa cabalista,
reconocida en todo el mundo, por sus
40 años de dedicación profesional
ofrece sus servicios en
PUNT MAGIC BARCELONA

Información y consultas
934244411

Gran Via de las Corts Catalanas 515
08015 BARCELONA
www.puntmagicbarcelona.com

Què podem aconseguir amb la Hipnosi clínica?

1. Eliminar l'addicció al tabac i altres addiccions
2. Alleujar transtorns afectius
3. Ansietat i depressió
4. Tractament de dolors crònics i fibromiàlgia
5. Millorar defenses de persones que reben quimioteràpia
6. Induir al somni a persones que pateixen d'insomni
7. Tractament indicat per a obesos que volen perdre pes

Avui al segle XXI "La Hipnosi clínica"
és clau per solucionar "els teus problemes"

Àngel Gordon Hipnòleg Clínic

Àngel Gordon
Hipnòleg Clínic

C/Bailén, 169, pral. 3a
08037 Barcelona
Tel. i Fax 934 592 255

Pl. Independència, 12, 2n 1a
Girona
Tel. 630 051 601

angelgordonlions@hotmail.com

LAS VELAS DE

Mariano

Poligono Industrial Can Castells
Cl Juan de la cierva 8 d
08420 Canovellas - Barcelona
Tel 938400239
www.lasvelasdemariano.com

Tienda en Barcelona
Cl Sardenya 209 bis
Tel. 932455859

Fotografía Erich Andrés © Archivo fotográfico Juan-Javier Bofill Real Círculo Artístico de Barcelona

MUSEO REAL CÍRCULO ARTÍSTICO
DE BARCELONA - C/. Arcs, nº. 5

DALÍ ESCULTOR
COLECCIÓN PRIVADA

